

Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή
Hellenic Parliamentary Budget Office

Γραφείο Προϋπολογισμού
του Κράτους
στη Βουλή

Τριμηνιαία Έκθεση

ISSN 2945-2821

9 772945 282001

Μάρτιος 2025

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΘΕΣΗ

Αθήνα, Μάρτιος 2025

<https://www.pbo.gr>

Πίνακας Περιεχομένων

Σύνοψη	2
Summary	5
1. Μακροοικονομικό Περιβάλλον και Προοπτικές	8
1.1. Διεθνείς και ευρωπαϊκές εξελίξεις	8
1.2. Εγχώριες εξελίξεις	10
ΑΕΠ και συνιστώσες	10
Προβλέψεις ΑΕΠ για το 2025	13
Άμεσες Επιπτώσεις της Αναμενόμενης Νέας Δασμολογικής Πολιτικής των ΗΠΑ στις Ελληνικές Εξαγωγές Χάλυβα και Αλουμινίου	16
Πληθωρισμός	19
Αγορά Εργασίας	20
2. Κεφαλαιακές Απώλειες και Ανάκαμψη Επενδύσεων	23
3. Δημοσιονομικές εξελίξεις	27
3.1. Αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης το Δωδεκάμηνο Ιανουαρίου - Δεκεμβρίου του 2024	27
3.2. Αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης Ιανουαρίου 2025	29
3.3. Εξελίξεις στην αγορά ομολόγων	30
Παράρτημα	33
Προβλέψεις διεθνών οργανισμών	33
Εξωτερικός τομέας	35
Τραπεζικός τομέας και ρευστότητα	36
Βραχυχρόνιοι δείκτες οικονομικής δραστηριότητας	38
Δείκτες τιμών παραγωγών και εισαγωγών στη βιομηχανία	39
Εκδοτικό πρόγραμμα ΟΔΔΗΧ	40
Αποκρατικοποιήσεις	40

Ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις Δημοσίου	42
Ποιοτική διάρθρωση ληξιπρόθεσμων οφειλών φορολογουμένων	47
Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις ασφαλισμένων	50
Κοινωνικός Προϋπολογισμός: ασφαλιστικά ταμεία	53
Εξέλιξη των εκκρεμών και των ληξιπρόθεσμων αιτήσεων συνταξιοδότησης	54
Κοινωνική πρόνοια	56

Ευρετήριο Πινάκων

1	Εκδοτικό πρόγραμμα ΟΔΔΗΧ	40
2	Κατανομή πλήθους οφειλετών με χρέη προς τη Φορολογική Διοίκηση	47
3	Κατανομή ληξιπρόθεσμων οφειλών προς τη Φορολογική Διοίκηση, σε εκατ. ευρώ	48
4	Κατανομή πλήθους οφειλετών με χρέη προς τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης	51
5	Κατανομή κύριων οφειλών προς τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης, σε εκατ. ευρώ	52
6	Εκτέλεση Προϋπολογισμού Κοινωνικής Ασφάλισης, Ιανουάριος-Δεκέμβριος 2024, σε εκατ. ευρώ	53
7	Δαπάνη καταβολής επιδομάτων ΟΠΕΚΑ ανά επίδομα σε εκατ. ευρώ	57
8	Αριθμός δικαιούχων επιδομάτων ΟΠΕΚΑ ανά επίδομα (μέσο πλήθος έτους)	57

Πρόλογος Έκθεσης

Η παρούσα Έκθεση του Γραφείου Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή αφορά την πορεία οικονομικών μεγεθών που προκύπτουν από στοιχεία και δεδομένα μέχρι και τον Μάρτιο του 2025. Ως εκ τούτου οι εκτιμήσεις του Γραφείου τόσο για τα δημοσιονομικά μεγέθη όσο και για τις προοπτικές της Ελληνικής οικονομίας λαμβάνουν υπόψη όλα τα παραπάνω στοιχεία.

Για τη σύνταξη της Έκθεσης χρησιμοποιήθηκαν επίσημα δημοσιευμένα στοιχεία στα οποία μπορεί να μεταβεί κανείς μέσω των ηλεκτρονικών συνδέσμων που περιέχονται στις λέξεις του κειμένου, αλλά και μη δημοσιευμένα στοιχεία που παρασχέθηκαν από τις αρμόδιες υπηρεσίες.

Ευχαριστούμε το Υπουργείο Οικονομικών (ιδιαίτερα το ΓΛΚ, την Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης και τον ΟΔΔΗΧ), το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης (ιδιαίτερα τις οικονομικές υπηρεσίες, τον e-ΕΦΚΑ και το ΚΕΑΟ), το Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας (ιδιαίτερα τον ΟΠΕΚΑ) και την ΑΑΔΕ για την παροχή πρόσθετων στοιχείων και διευκρινίσεων. Ενδεχόμενα λάθη και παραλείψεις είναι αποκλειστική ευθύνη του Γραφείου Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή.

Ο Συντονιστής

Ιωάννης Τσουκαλάς

Τα μέλη της Επιστημονικής Επιτροπής

Κωνσταντίνος Γκράβας

Άγγελος Κανάς

Πλούταρχος Σακελλάρης

Μαρίνα Σπαλιάρα

Σύνοψη

Από τους πρώτους μήνες του 2025 η Ευρώπη έχει εισέλθει σε ένα νέο γεωπολιτικό και οικονομικό περιβάλλον μεγάλης ρευστότητας και αβεβαιότητας που πυροδότησε η εκλογή του νέου Προέδρου των ΗΠΑ και το πρώτο δείγμα γραφής των πολιτικών του που σηματοδοτούν την διακοπή των μακροχρόνιων και διαρκών στενών σχέσεων με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σε αυτό το εξαιρετικά δυσμενές και ταχύτατα μεταβαλλόμενο περιβάλλον, η Ευρωπαϊκή Ένωση καλείται να λάβει σημαντικές αποφάσεις για το μέλλον της. Η Ελληνική οικονομία έχει χτίσει ένα συμπαγές τείχος οικονομικής και πολιτικής σταθερότητας ενώ συνεχίζει και κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2024 την σταθερή πορεία βελτίωσης των μακροοικονομικών και δημοσιονομικών μεγεθών. Η πορεία αυτή οδήγησε τον οίκο αξιολόγησης Moody's, τον τελευταίο από τους τρεις μεγάλους, σε αναβάθμιση του αξιόχρεου της χώρας σε επενδυτική βαθμίδα. Κριτήρια για αυτή την αναβάθμιση αποτέλεσαν η ισχυρή δέσμευση στη δημοσιονομική σύνεση και πτωτική πορεία του δημοσίου χρέους και οι αντοχές της Ελληνικής οικονομίας στις εξωτερικές αρνητικές εξελίξεις. Όπως τονίσαμε και στην προηγούμενη Έκθεση του Γραφείου, οι επενδύσεις και η παραγωγικότητα με έμφαση σε εξαγωγικούς τομείς υψηλής προστιθέμενης αξίας σε συνδυασμό με επιτάχυνση των μεταρρυθμίσεων σε όλο το φάσμα της οικονομίας αποτελούν τον μοχλό για την βελτίωση του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών, το οποίο παρουσιάζει επιδείνωση για το 2024, και την ταχύτερη σύγκλιση του πραγματικού εισοδήματος των πολιτών προς τον μέσο όρο της Ευρωζώνης.

Για το 2024 συνολικά το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) κατέγραψε ρυθμό ανάπτυξης 2,3%, ενώ παρουσίασε αύξηση 2,6% ετησίως για το τέταρτο τρίμηνο του 2024 σε σχέση με το τέταρτο τρίμηνο του 2023 (προσωρινά στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ). Σε αντίθεση με τη χώρα μας, η ανάπτυξη στην Ευρωζώνη παραμένει ισχνή (1,1%). Σε αυτή την σημαντικά θετική επίδοση του ΑΕΠ συνετέλεσαν η αύξηση των εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών (3,6% συνολικά, 5,9% για υπηρεσίες και 1,6% για αγαθά) και η αύξηση των επενδύσεων παγίου κεφαλαίου κατά 9,0%. Η ιδιωτική κατανάλωση παρουσίασε μικρή επιβράδυνση του ρυθμού αύξησης καταγράφοντας 0,8% ετησίως για το τέταρτο τρίμηνο του 2024, ενώ για το 2024 συνολικά εξακολουθεί να παρουσιάζει ανθεκτικότητα με τον ρυθμό αύξησης να καταγράφεται στο 2,1%. Αρνητική ήταν η συμβολή της δημόσιας κατανάλωσης (-3,4%) και των εισαγωγών αγαθών και υπηρεσιών (αύξηση 2,4% συνολικά).

Ο πληθωρισμός (ετήσια ποσοστιαία μεταβολή του Εναρμονισμένου Δείκτη Τιμών Καταναλωτή) παραμένει ανθεκτικός, αρκετά πάνω από τον μέσο πληθωρισμό στην Ευρωζώνη (2,3%), και ανήλθε τον Φεβρουάριο του 2025 στο 3,0%, οριακά μειωμένος τόσο σε σχέση με τον Φεβρουάριο του 2024 (3,1%) όσο και σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα (3,1%). Αξιοσημείωτο είναι και το γεγονός ότι ο **πληθωρισμός τροφίμων** (περιλαμβανομένων καπνού και αλκοόλ) έχει υποχωρήσει στο 0,4% τον Φεβρουάριο του 2025, συγκριτικά με το 4,8% τον Μάρτιο του 2024 αλλά οι ανοδικές πιέσεις στις τιμές προκύπτουν από τις υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένης της στέγασης. Οι προσπάθειες ενίσχυσης του ανταγωνισμού όπως και η ανίχνευση και αποτροπή τιμολόγησης σε συνθήκες ολιγοπωλιακής αγοράς θα πρέπει να εντατικοποιηθούν, όπως έχουμε αναφέρει στις προηγούμενες Εκθέσεις του Γραφείου.

Σχετικά με τις δημοσιονομικές επιδόσεις, για το δωδεκάμηνο Ιανουαρίου-Δεκεμβρίου 2024 το Ενοποιημένο Πρωτογενές Αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης με προσαρμογές καταγράφει πλεόνασμα 11.202 εκατ. ευρώ αυξημένο κατά 7.441 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με το αντίστοιχο δωδεκάμηνο του 2023. Ο Κρατικός Προϋπολογισμός παρουσιάζει ταμειακό Πρωτογενές Πλεόνασμα 8.698 εκατ. ευρώ αυξημένο κατά 4.777 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με το δωδεκάμηνο Ιανουαρίου - Δεκεμβρίου του 2023. Τα φορολογικά έσοδα παρουσιάζουν σημαντική αύξηση, με κύριες πηγές αυτής να αποτελούν ο φόρος εισοδήματος κατά 3.108 εκατ. ευρώ, και οι φόροι επί αγαθών και υπηρεσιών κατά 3.582 εκατ. ευρώ (εκ των οποίων ο ΦΠΑ κατά 2.961 εκατ. ευρώ). Στην πλευρά των δαπανών του Κρατικού Προϋπολογισμού παρατηρείται αύξηση κατά 2.977 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με το δωδεκάμηνο Ιανουαρίου-Δεκεμβρίου του 2023, η οποία αποδίδεται στην αύξηση των δαπανών ΠΔΕ και ΤΑΑ κατά 2.113 εκατ. ευρώ καθώς και στην αύξηση των τόκων κατά 667 εκατ. ευρώ, ενώ οι πρωτογενείς δαπάνες αυξήθηκαν κατά 196 εκατ. ευρώ. Σύμφωνα με την εκτίμηση του ΓΠΚΒ, το Ενοποιημένο Πρωτογενές Αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης με προσαρμογές τον Ιανουάριο του 2025 καταγράφει πλεόνασμα 2.016 εκατ. ευρώ που ισοδυναμεί με μείωση κατά 854 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με τον Ιανουάριο του 2024.

Το απόθεμα και η ποιότητα του παγίου κεφαλαίου διαδραματίζουν κομβικό ρόλο στην μακροχρόνια ανάπτυξη της οικονομίας. Στην Έκθεση του Δεκεμβρίου 2024 εξετάσαμε το επενδυτικό κενό, σε όρους επενδύσεων προς ΑΕΠ, σε σχέση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Η κρίση που έπληξε τη χώρα μας το 2008 ξεχωρίζει ως μία από τις βαθύτερες και πιο παρατεταμένες οικονομικές κρίσεις στον ανεπτυγμένο κόσμο και ένα μεγάλο μέρος της οφείλεται στις σημαντικές κεφαλαιακές απώλειες που αντιμετώπισε η ελληνική οικονομία - λόγω της κατάρρευσης των επενδύσεων - μέσα στην κρίση. Ο υπολογισμός του

επενδυτικού κενού δεν περιέχει πληροφορίες ως προς το κεφαλαιακό απόθεμα και συνεπώς ως προς την παραγωγική ικανότητα της οικονομίας. Σε αυτήν την Έκθεση υπολογίζουμε, εφαρμόζοντας μεθόδους από την διεθνή βιβλιογραφία, το κεφαλαιακό απόθεμα της ελληνικής οικονομίας και το συγκρίνουμε σε σχέση με το απόθεμα κεφαλαίου που υπήρχε στην οικονομία μας κατά την έναρξη της κρίσης. Για το 2024 το ύψος του κεφαλαιακού αποθέματος υπολογίστηκε σε 657,2 δισ. ευρώ το οποίο υπολείπεται από το ιστορικό υψηλό του 2010 (725,7 δισ. ευρώ) κατά 68,5 δισ. ευρώ. Αυτό συνεπάγεται ένα κεφαλαιακό κενό 9,4% σε σχέση με το 2010. Επίσης υπολογίσαμε πόσα χρόνια απαιτούνται προκειμένου η οικονομία να ανακτήσει το κεφαλαιακό απόθεμα του 2010 μέσα από δυο σενάρια για τον ρυθμό αύξησης των συνολικών επενδύσεων. Στο πρώτο και πιο αισιόδοξο σενάριο υποθέτουμε ότι οι επενδύσεις θα “τρέχουν” με ετήσιο ρυθμό 6,6%, δηλαδή τον μέσο όρο της περιόδου 2017-2024. Σε αυτό το σενάριο, η οικονομία θα ανακτήσει το κεφαλαιακό απόθεμα του 2010 το 2030. Στο δεύτερο και πιο συντηρητικό σενάριο, υποθέτουμε ότι οι επενδύσεις θα “τρέχουν” με ετήσιο ρυθμό 4,0%. Σε αυτό το σενάριο, από το οποίο αφαιρούμε την στήριξη από τους πόρους του ΤΑΑ, η οικονομία θα ανακτήσει το κεφαλαιακό απόθεμα του 2010 το 2036. Σε μία οικονομία, το ύψος των επενδύσεων πρέπει να είναι τέτοιο ώστε όχι μόνο να επαρκεί να καλύψει την απόσβεση του υπάρχοντος κεφαλαίου, αλλά να “περισσεύει” ώστε να μπορέσει να δημιουργήσει και νέο κεφάλαιο. Με ισχυρότερους ρυθμούς επένδυσης η οικονομία προσθέτει ταχύτερα το νέο κεφάλαιο που απώλεσε κατά την διάρκεια της κρίσης. Αυτό υπογραμμίζει τον κρίσιμο ρόλο της χρηματοδότησης της ΕΕ στην επιτάχυνση των παραγωγικών επενδύσεων και τονίζει την πρόκληση της διατήρησης ισχυρής ανάπτυξης όταν πάψουν να υφίστανται αυτοί οι πόροι.

Με δεδομένη την αυξανόμενη γεωπολιτική και οικονομική αβεβαιότητα σε διεθνές επίπεδο, το Γραφείο αξιολογεί ως πρώτη προτεραιότητα την συνέχιση της ταχείας μείωσης του δημοσίου χρέους η οποία ενισχύει την εκλαμβανόμενη αξιοπιστία της οικονομικής πολιτικής (επισημαίνουμε ότι ένας παράγοντας που οδήγησε στις πρόσφατες αναβαθμίσεις από τους οίκους αξιολόγησης ήταν η πορεία του δημόσιου χρέους). Σε αυτό το πλαίσιο, ο δημοσιονομικός χώρος ο οποίος δύναται να προκύψει από την Ευρωπαϊκή συμφωνία για τις αμυντικές δαπάνες θα μπορούσε, ανάλογα με το εύρος που θα έχει, να αξιοποιηθεί επίσης για πολιτικές που ενισχύουν την παραγωγική δυναμικότητα της Ελληνικής οικονομίας όπως η ελάφρυνση των φορολογικών βαρών της μισθωτής εργασίας.

Summary

Following the swearing-in of the new USA Administration and the adoption of a new policy regime against the long-established close links with EU, Europe is facing new geopolitical and economic conditions of elevated uncertainty. In a fast-paced ever-changing adverse global environment, EU should adapt by taking important steps which will shape its future. Continuing in 2024Q4 on its path of strong macroeconomic and fiscal improvement, the Greek economy benefits from solid economic and political stability. Acknowledging this result, Moody's Ratings upgraded Greece's rating to Baa3 from Ba1 thereby upgrading the Greek economy to investment grade. We note that following this decision by Moody's, all three leading credit rating agencies have upgraded the Greek economy to investment grade. Moody's decision was based on Greece's commitment to fiscal prudence, the declining public debt, and to the economy's resilience to potential negative external shocks. Given the deterioration of the current account balance in 2024, and in line with our December 2024 Report, we reiterate that increasing investments in and productivity of high value-added export-oriented sectors alongside further promoting broader structural reforms are important drivers for current account balance improvement, as well as for a faster convergence of real incomes to Eurozone average.

Based on [flash estimates](#) from the Hellenic Statistical Authority (ELSTAT), real GDP recorded an increase of 2.3% for the whole 2024 and of 2.6% for 2024Q4 y-o-y, whilst [Eurozone](#) growth remained weak at 1.1%. Main drivers of this growth performance include the increase of exports of goods and services (3.6% in total, 5.9% for services and 1.6% for goods) and the increase of fixed capital investment by 9.0%. Private consumption for 2024Q4 increased at a slower rate (0.8%) y-o-y, and for the whole 2024 by a resilient 2.1%. Public consumption was a drag on growth (-3.4%) as was imports of goods and services (2.4% in total).

Inflation (annual percentage change of the Harmonized Index of Consumer Prices, HICP) remains resilient and materially higher than the Eurozone average (2.3%). In February 2025 it stood at 3.0%, marginally lower compared to both February 2024 (3.1%) and the previous month (3.1%), driven by upward pressures in services and housing cost prices. [Food inflation](#) (incl. of alcoholic beverages and tobacco) has eased to 0.4% in February 2025 from 4.8% in March 2024. In line with our previous

Reports, a constant effort should be made to increase competition, as well as to trace and prevent pricing under oligopolistic conditions.

Turning to the fiscal developments for January – December 2024, the consolidated Primary Balance of the General Government records a surplus of 11,202 million euros (equivalent to an improvement of 7,441 million euros compared to the corresponding period of 2023). The State Primary Balance records a surplus of 8,698 million euros (equivalent to an improvement of 4,777 million euros compared to the corresponding period of 2023). Total tax revenue marked a significant increase, mainly driven by income tax (3,108 million euros) and tax on goods and services (3,582 million euros, of which 2,961 million euros coming from value-added tax, VAT). During the same reference period, State Budget expenditures marked an increase of 2,977 million euros compared to the corresponding period in 2023. This outcome is attributed to a 2,113 million euros rise in the Public Investment Program and the RRF expenditures, as well as an increase in interest payments of 667 million euros and in primary expenditures of 196 million euros. Based on our flash estimate for January 2025, the consolidated Primary Balance of the General Government for this month amounts to a surplus of 2,016 million euros, down by 854 million euros compared to January 2024.

Capital stock and capital quality play a central role for long-run economic growth. To emphasize the importance of investments, in our December 2024 Report we looked at the investment gap (investment share of GDP in Greece compared to the European average) especially during the post-2008 Greek crisis. This event is one of the most severe and long-lasting economic crises ever experienced among developed countries, with its ramifications and long duration being attributed to huge capital losses and the collapse of investments faced by the Greek economy during the crisis years. As the concept of investment gap is not informative of the economy's productive capital stock, in the present Report we extend our previous analysis by specifically focusing on the capital stock of the Greek economy. Based on a state-of-the-art empirical approach, we estimate the amount of the 2024 capital stock and compare it against that at the beginning of the crisis. We also conduct simulations to calculate the number of years required for the capital stock to reach the level of 2010. The level of capital stock for 2024 is estimated at 657.2 billion euros, well below the historical high of 725.7 billion euros in 2010 by 68.5 billion euros. This highlights a capital stock gap in 2024 of 9.4% compared to 2010. To estimate the number of years required for the economy to recover its 2010 capital stock, we adopted

two scenarios (an ‘optimistic’ scenario and a ‘conservative’ scenario) regarding the rate of growth of total investments. Under the optimistic scenario, investments are assumed to grow by an annual rate of 6.6% (the average rate for the period 2017-2024), and capital stock is expected to reach its 2010 level in the year 2030. Under the conservative scenario, RRF resources are assumed away thereby rendering the annual growth rate of investments equal to 4%. In this case, the 2010 capital stock will be recovered in the year 2036. The level of investments should be high enough to allow for the existing capital’s depreciation and to top up the existing capital stock with new capital. The higher the growth rate of investments the faster the recovery of the lost capital during the crisis. To this end, EU funding plays a crucial role in accelerating productive investments growth and highlights the challenge of sustainable growth under the lack of such funding.

Given the increased global geopolitical and economic uncertainty, we believe that further de-escalation of public debt at a fast pace should be the top priority. This objective would further support the perceived credibility of economic policy and is behind the investment grade upgrading of the Greek economy. Following the recent European agreement on defense spending, any additional fiscal space which may become available, depending on its magnitude, may be directed towards policies supporting productivity such as the relief in the taxation of labor income.

1. Μακροοικονομικό Περιβάλλον και Προοπτικές

1.1. Διεθνείς και ευρωπαϊκές εξελίξεις

Η παγκόσμια ανάπτυξη παραμένει σταθερή, αλλά σε χαμηλότερα επίπεδα από τον ιστορικό μέσο όρο της περιόδου 2000-2019 (3,7%). Παρά τη μείωση των πληθωριστικών πιέσεων, σε ορισμένες χώρες καταγράφεται επιβράδυνση στη διαδικασία αποπληθωρισμού. Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο [ΔΝΤ](#) στην έκθεση του Ιανουαρίου και πριν ξεσπάσει η μεγάλη αβεβαιότητα και ο εμπορικός πόλεμος, προέβλεπε την παγκόσμια ανάπτυξη να διαμορφωθεί στο 3,3% για το 2025 και το 2026, ελαφρώς βελτιωμένη σε σχέση με την πρόβλεψη του Οκτωβρίου 2024. Ο ΟΟΣΑ, στην πρόσφατη [επικαιροποίηση των προβλέψεών του τον Μάρτιο του 2025](#) του, αναθεώρησε προς τα κάτω τις προοπτικές της παγκόσμιας οικονομίας για το 2025 και το 2026, εξαιτίας των δασμών και της πολιτικής αβεβαιότητας. Συγκεκριμένα, εκτιμά ότι η παγκόσμια οικονομία θα αναπτυχθεί με ρυθμό 3,1% το 2025 (έναντι 3,3% στην προηγούμενη πρόβλεψη) και 3,0% το 2026 (έναντι 3,3% στην προηγούμενη πρόβλεψη).

Η ανάπτυξη στις Ηνωμένες Πολιτείες αναμένεται να επιβραδυνθεί, με την πρόβλεψη του [ΟΟΣΑ](#) για τον ρυθμό μεγέθυνσης του ΑΕΠ να ανέρχεται στο 2,2% το 2025, αναθεωρημένη προς τα κάτω κατά 0,2 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με τις [προβλέψεις του Δεκεμβρίου 2024](#). Όμοια, η Ευρωζώνη εμφανίζει αναμικτή ανάπτυξη, με την πρόβλεψη για την αύξηση του ΑΕΠ να διαμορφώνεται μόλις στο 1,0% για το 2025, μειωμένη κατά 0,3 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με την πρόβλεψη του Δεκεμβρίου 2024. Η επιβράδυνση αυτή αποδίδεται στη συνεχιζόμενη αδυναμία της βιομηχανικής παραγωγής και των εξαγωγών.¹

Οι ραγδαίες γεωπολιτικές και οικονομικές εξελίξεις κυρίως ύστερα από την πρώτη φάση επιβολής δασμών από τις ΗΠΑ προς τις μεγάλες οικονομίες του G7, και την διαφαινόμενη απόσυρση των ΗΠΑ από τον ρόλο του εγγυητή της αμυντικής ασφάλειας στην ευρωπαϊκή ήπειρο δημιουργούν έντονη οικονομική και πολιτική αβεβαιότητα στην Ευρωζώνη. Αυτή η αβεβαιότητα συμβάλλει στην διαμόρφωση δυσμενών και απρόβλεπτων συνθηκών για την ανάπτυξη της Ευρωζώνης, ενώ οι δασμοί ενδέχεται να αναζωπυρώσουν και τον πληθωρισμό. Έτσι η ΕΚΤ, αν και προχώρησε στην έκτη κατά σειρά μείωση του βασικού επιτοκίου της κατά 25 μονάδες βάσης και συνολικά κατά 150 μονάδες βάσης από τον Ιούνιο του 2024, είναι πιθανό να κρατήσει στάση αναμονής για περαιτέρω απόσυρση της νομισματικής σύσφιξης.

¹ Η παγκόσμια αβεβαιότητα ταλανίζει και το Ηνωμένο Βασίλειο, καθώς το ΑΕΠ του μειώθηκε κατά 0,1% τον Ιανουάριο του 2025 ενώ η πρόβλεψη ήταν για θετική ανάπτυξη. Ο [ΟΟΣΑ](#) μείωσε τις προβλέψεις του για την ανάπτυξη του Ηνωμένου Βασιλείου το 2025 στο 1,4%, από την προηγούμενη εκτίμηση του 1,7%, ενώ η Τράπεζα της Αγγλίας υποβάθμισε την πρόβλεψή της για την ανάπτυξη του πρώτου τριμήνου του 2025 από 1,4% σε 0,4%.

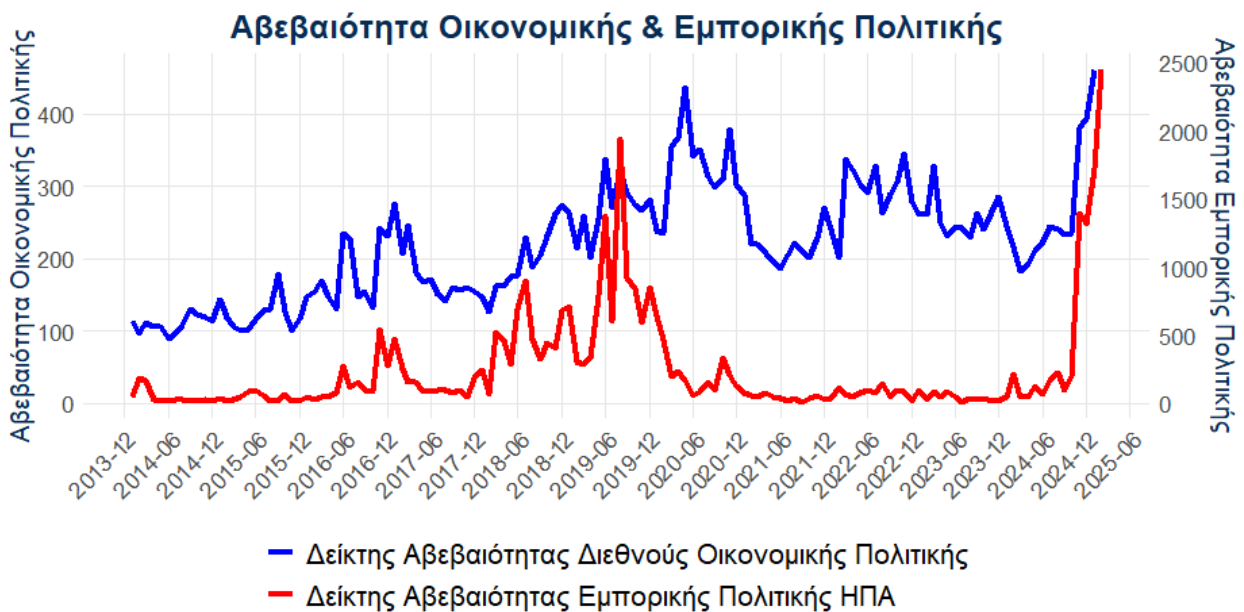
Συνολικά, οι παγκόσμιες οικονομικές προοπτικές παραμένουν αβέβαιες, καθώς γεωπολιτικές εντάσεις, εμπορική αβεβαιότητα και δημοσιονομικοί περιορισμοί θα συνεχίσουν να επηρεάζουν το οικονομικό περιβάλλον τα επόμενα χρόνια.

Διεθνές Μακροοικονομικό Περιβάλλον και Προοπτικές

Η παγκόσμια οικονομία κλυδωνίζεται εξαιτίας της εντεινόμενης γεωπολιτικής και οικονομικής αβεβαιότητας που πηγάζει από τον φόβο ενός ραγδαία εξελισσόμενου και απρόβλεπτου εμπορικού πολέμου μεταξύ ΗΠΑ, ΕΕ και Κίνας. Οι προστατευτικές πολιτικές και οι δασμοί απειλούν το παγκόσμιο εμπόριο, ενώ οι γεωπολιτικές εντάσεις επιβαρύνουν τις εφοδιαστικές αλυσίδες, ενισχύοντας τον πληθωρισμό. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συμφώνησε, στο πλαίσιο της ενίσχυσης της αμυντικής αυτονομίας της ΕΕ, σε ένα πακέτο αμυντικών δαπανών ύψους 800 δισ. ευρώ σε βάθος τετραετίας που θα χρηματοδοτηθεί με 150 δισ. ευρώ από Ευρωπαϊκό δανεισμό μέσω του εργαλείου SAFE, και τους εθνικούς προϋπολογισμούς με την ευελιξία που θα δοθεί με την ενεργοποίηση της ρήτρας διαφυγής. Η ιστορική συμφωνία στην Γερμανική Βουλή για την χαλάρωση του φρένου χρέους, οδηγεί σε μία πρωτόγνωρη για την χώρα αυτή δημοσιονομική επέκταση ύψους 500 δισ. ευρώ, αφενός δημιουργώντας προσδοκίες ανάκαμψης από την στασιμότητα για την μεγαλύτερη οικονομία της Ευρωζώνης και αφετέρου σηματοδοτώντας αλλαγή μοντέλου της οικονομικής πολιτικής της χώρας αυτής.

Ο Δείκτης Αβεβαιότητας Οικονομικής Πολιτικής (EPU) καταγράφει την ένταση της αβεβαιότητας, η οποία ενισχύεται ιδιαίτερα σε περιόδους κρίσεων, όπως η πανδημία COVID-19 και ο πόλεμος στην Ουκρανία. Από το 2013 έως το 2016, η οικονομική αβεβαιότητα παραμένει σε σχετικά χαμηλά επίπεδα, ενώ οι διακυμάνσεις στον δείκτη της εμπορικής πολιτικής είναι σχεδόν μηδενικές. Ωστόσο, από το 2016 και μετά, παρατηρείται απότομη αύξηση της αβεβαιότητας, κυρίως στον τομέα της εμπορικής πολιτικής. Η τάση αυτή συμπίπτει με την εκλογή του νέου προέδρου των ΗΠΑ, ο οποίος εφάρμοσε εμπορικούς φραγμούς, όπως δασμούς και περιορισμούς στις εισαγωγές, εντείνοντας τις παγκόσμιες εμπορικές τριβές. Η περίοδος 2018-2019 χαρακτηρίζεται από σημαντικές κορυφώσεις της αβεβαιότητας, λόγω της κλιμάκωσης των εμπορικών πολέμων μεταξύ ΗΠΑ και Κίνας, με την επιβολή νέων φραγμών στο εμπόριο. Ακολούθως, το 2020 η πανδημία COVID-19 προκαλεί πρωτοφανή οικονομική αστάθεια, οδηγώντας σε νέα άνοδο της αβεβαιότητας. Τους τελευταίους μήνες, και οι δύο δείκτες καταγράφουν ραγδαία αύξηση, εξαιτίας των γεωπολιτικών εντάσεων και της ασάφειας της έντασης των νέων δασμών που πρόκειται να εφαρμοσθούν μεταξύ των σημαντικότερων παγκόσμιων οικονομιών. Η αυξανόμενη αβεβαιότητα έχει σοβαρές αρνητικές οικονομικές επιπτώσεις, καθώς επηρεάζει τις χρηματοπιστωτικές

αγορές, την επενδυτική δραστηριότητα και τις οικονομικές αποφάσεις κυβερνήσεων, επιχειρήσεων, επενδυτών, και καταναλωτών. Σύμφωνα με την [Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα](#), η αβεβαιότητα στην εμπορική πολιτική, ιδιαίτερα λόγω των εντάσεων μεταξύ ΗΠΑ και Κίνας και των πιθανών αλλαγών στις σχέσεις με την ΕΕ, πλήττει τις εξαγωγές και τις επενδύσεις. Αυτό, σε συνδυασμό με την διαχρονική απώλεια ανταγωνιστικότητας της Ευρωζώνης, αναμένεται να οδηγήσει σε μείωση του μεριδίου αγοράς των εξαγωγών της. Το Ινστιτούτο του Kiel εκτιμά ότι ανταποδοτικοί δασμοί ύψους 25% μεταξύ ΗΠΑ και ΕΕ οδηγούν για το 2025 σε επιβράδυνση του ΑΕΠ της Ευρωπαϊκής οικονομίας κατά 0,54%, ενώ οι εξαγωγές της ΕΕ προς τις ΗΠΑ μειώνονται κατά 17%. ²

Πηγή: <https://www.policyuncertainty.com/>

Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή

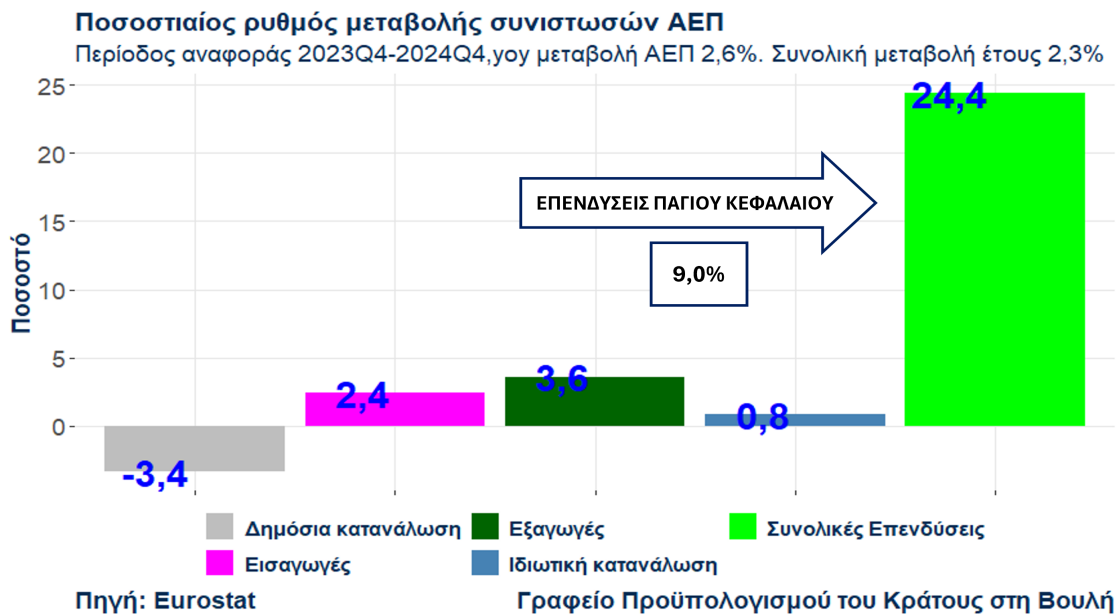
1.2. Εγχώριες εξελίξεις

ΑΕΠ και συνιστώσες

Σύμφωνα με τα [προσωρινά στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ](#) συνολικά για το έτος 2024 το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) παρουσίασε αύξηση 2,3% σε σχέση με το 2023 (έναντι αύξησης κατά 0,9% στην Ευρωζώνη). Η Ελληνική οικονομία συνεχίζει την ανοδική της πορεία επιτυγχάνοντας κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2024 τον υψηλότερο

²<https://www.ifw-kiel.de/publications/news/trumps-tariff-threats-on-eu-could-trigger-economic-turmoil/>

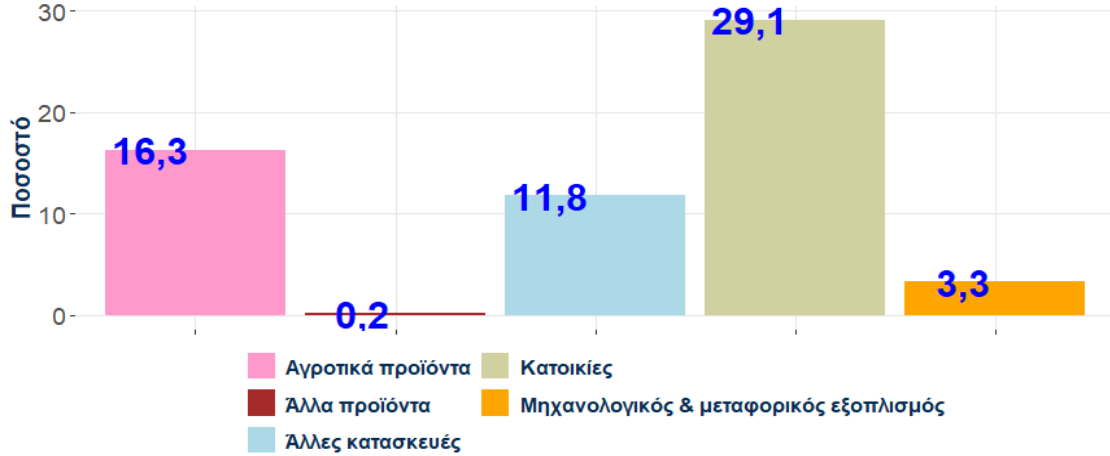
ρυθμό μεγέθυνσης από το δεύτερο τρίμηνο του 2023. Πιο συγκεκριμένα, για το τέταρτο τρίμηνο του 2024 το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) παρουσίασε αύξηση 2,6% σε σχέση με το τέταρτο τρίμηνο του 2023 (έναντι αύξησης κατά 1,1% στην Ευρωζώνη). Η αύξηση της οικονομικής δραστηριότητας, για το τέταρτο τρίμηνο του 2024 σε σχέση με το τέταρτο τρίμηνο του 2023, οφείλεται στην αύξηση της ιδιωτικής κατανάλωσης (0,8%) και στην αύξηση των εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών (3,6% συνολικά, 5,9% για υπηρεσίες και 1,6% για αγαθά). **Η μεγάλη αύξηση των επενδύσεων (24,4%) που αποτυπώνεται για τέταρτο συνεχόμενο τρίμηνο οφείλεται, κατά κύριο λόγο, στην αύξηση των αποθεμάτων.** Οι επενδύσεις παγίου κεφαλαίου, που προσθέτουν στο παραγωγικό δυναμικό της οικονομίας, αυξήθηκαν κατά 9,0%.³ Αρνητική ήταν η συμβολή της δημόσιας κατανάλωσης (-3,4%) και των εισαγωγών αγαθών και υπηρεσιών (αύξηση 2,4% συνολικά, 4,8% για υπηρεσίες και 2,0% για αγαθά).

³Η ισχυρή αύξηση των επενδύσεων παγίου κεφαλαίου σημαίνει ότι η πραγματική (αλλά άγνωστη με βάση τα προσωρινά διαθέσιμα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ) συνεισφορά της μεταβολής των αποθεμάτων θα είναι επίσης θετική, καθότι η πραγματική αύξηση των συνολικών επενδύσεων είναι το άθροισμα των επιμέρους πραγματικών αυξήσεων των επενδύσεων παγίου κεφαλαίου και της μεταβολής των αποθεμάτων σταθμισμένα έκαστο με το μερίδιό τους στις συνολικές επενδύσεις.

Ποσοστιαίος ρυθμός μεταβολής συνιστωσών Ακαθάριστου Σχηματισμού Παγίου Κεφαλαίου

Περίοδος αναφοράς 2023Q4-2024Q4, γογ μεταβολή Ακ. Σχημ Παγίου Κεφ. 9,0%.
Σύνολο έτους 4,5%

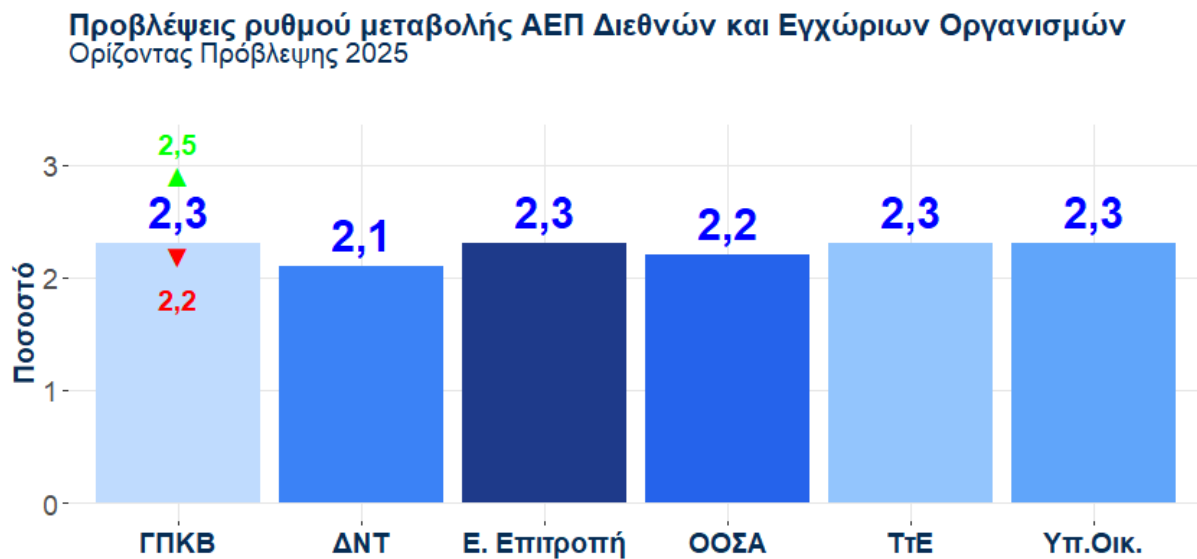
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή

Η αύξηση των επενδύσεων παγίου κεφαλαίου οφείλεται αφενός στην αυξημένη δαπάνη για κατοικίες κατά 29,1%, και αφετέρου στην αύξηση των δαπανών για αγροτικά προϊόντα κατά 16,3%, για άλλες κατασκευές (κτίρια και δομές πλην κατοικιών) κατά 11,8%, στα Άλλα προϊόντα κατά 0,2% (που αφορά δαπάνες για προϊόντα πνευματικής ιδιοκτησίας), και στην κατηγορία Μηχανολογικός και Μεταφορικός Εξοπλισμός κατά 3,3% (-10,8% ο μεταφορικός εξοπλισμός, 8,0% ο εξοπλισμός τεχνολογίας πληροφορικής και επικοινωνίας και 6,4% ο μηχανολογικός εξοπλισμός και οπλικά συστήματα).

Προβλέψεις ΑΕΠ για το 2025

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις [Φθινοπωρινές Προβλέψεις](#) για την Ελλάδα εκτιμούσε μεγέθυνση 2,3% για το 2025 (και 2,2% για το 2026) ενώ το [ΔΝΤ](#) (Ιανουάριος 2025) αναθεώρησε ελαφρώς προς τα πάνω την μεγέθυνση στο 2,1% για το 2025 (από 2,0% τον Οκτώβριο). Ο [ΟΟΣΑ](#) (Δεκέμβριος 2024) εκτιμά ανάπτυξη 2,2% για το 2025 (και 2,5% για το 2026). Οι προβλέψεις των τριών οργανισμών βρίσκονται αρκετά κοντά μεταξύ τους όπως φαίνεται και από το παρακάτω διάγραμμα.

Πηγή: Ε. Επιτροπή, ΟΟΣΑ, ΔΝΤ, Υπ.Οικ., ΤΤΕ, ΓΠΚΒ Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή

Το Υπουργείο Οικονομικών στην [Εισηγητική Έκθεση Προϋπολογισμού](#) για το 2025 εκτιμά μεγέθυνση 2,3% για το 2025. Η [Τράπεζα της Ελλάδος](#) εκτιμά τον ρυθμό μεγέθυνσης του ΑΕΠ στο 2,3% για το 2025 (από 2,5% τον Δεκέμβριο). Η επικαιροποιημένη βασική εκτίμηση του Γραφείου, για τον ρυθμό μεγέθυνσης του ΑΕΠ για το 2025 παραμένει στο 2,3%, με εύρος πρόβλεψης μεταξύ 2,2% και 2,5%. Η τελευταία εκτίμηση βασίζεται στην πρόβλεψη για ρυθμό αύξησης της ιδιωτικής κατανάλωσης στο 1,3%, ενώ για τις συνολικές επενδύσεις η πρόβλεψη διαμορφώνεται στο 8,2%.⁴ Μια σειρά παραγόντων μπορούν να επηρεάσουν θετικά ή

⁴ Η εκτίμηση του Γραφείου για τον ρυθμό μεγέθυνσης του ΑΕΠ παράγεται με το μακρο-οικονομετρικό υπόδειγμα NIGEM.

αρνητικά τις εκτιμήσεις του Γραφείου για την πορεία της ελληνικής οικονομίας. Παραθέτουμε μόνο εκείνους τους παράγοντες που θεωρούμε ότι έχουν διαφοροποιηθεί σε σχέση με την προηγούμενη τριμηνιαία έκθεση, και εφόσον πραγματοποιηθούν, ενδέχεται να έχουν σημαντική επίδραση στις προοπτικές της ελληνικής οικονομίας.

Ελληνική οικονομία: θετικές προοπτικές

- Ο οίκος Moody's, ο τελευταίος από τους τρεις μεγάλους οίκους αξιολόγησης, αναβάθμισε το αξιόχρεο της χώρας στην κατηγορία της επενδυτικής βαθμίδας, ενώ είχε προηγηθεί η αναβάθμιση εντός της επενδυτικής βαθμίδας από τους οίκους Scope και DBRS. Οι αναβαθμίσεις του αξιόχρεου της Ελλάδας δημιουργούν ευνοϊκότερες συνθήκες χρηματοδότησης για το σύνολο της εθνικής οικονομίας.
- Η συνεχιζόμενη μείωση των βασικών επιτοκίων της ΕΚΤ αναμένεται να δώσει περαιτέρω ώθηση στην πιστωτική επέκταση του τραπεζικού τομέα ενισχύοντας τις επενδύσεις και την ιδιωτική κατανάλωση.
- Η ιστορικής σημασίας δημοσιονομική επέκταση στην Γερμανία για υποδομές και άμυνα ύψους 500 δισ. ευρώ αναμένεται να τονώσει την αναμικτή ανάπτυξη της χώρας αυτής με ευνοϊκές συνέπειες για την Ευρωπαϊκή και Ελληνική οικονομία.
- Η πρόσφατη συμφωνία στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για τις αμυντικές δαπάνες ενδέχεται να δώσει θετική αναπτυξιακή ώθηση σε δημοσιονομικά πιεσμένες χώρες της Ευρωζώνης. Για την Ελλάδα οφέλη θα μπορούσαν να προκύψουν μέσω κοινής Ευρωπαϊκής χρηματοδότησης αμυντικών δαπανών με ταυτόχρονη έμφαση στην έρευνα και καινοτομία για την ανάπτυξη της αμυντικής βιομηχανίας.
- Μία ενδεχόμενη ειρηνευτική συμφωνία στην Ουκρανία θα αφαιρούσε μία σημαντική πηγή παγκόσμιας γεωπολιτικής και οικονομικής αβεβαιότητας. Μια τέτοια εξέλιξη θα αποτελούσε παράγοντα που θα συνεισφέρει θετικά στη μελλοντική ανάπτυξη στην Ευρώπη και κατ' επέκταση και στη χώρα μας.

Ελληνική οικονομία: αρνητικές προοπτικές

- Ο κλιμακούμενος εμπορικός πόλεμος μεταξύ ΗΠΑ και ΕΕ, θα επιβραδύνει την ανάπτυξη της Ευρωζώνης με αρνητικές συνέπειες για την δυναμική ανάπτυξης της Ελληνικής οικονομίας.
- Η πρωτόγνωρη οικονομική αβεβαιότητα που πηγάζει από το νέο καθεστώς οικονομικής πολιτικής των ΗΠΑ μπορεί να μειώσει την εμπιστοσύνη καταναλωτών και επιχειρήσεων για τις προοπτικές της Ευρωπαϊκής οικονομίας όπως και την ανάληψη επενδυτικού ρίσκου, με δυσμενείς συνέπειες για τις ελληνικές εξαγωγές, την κατανάλωση και τις επενδύσεις.
- Λαμβάνοντας υπόψη την κόπωση του ρυθμού αύξησης των επενδύσεων για το 2024, πιθανές καθυστερήσεις στην εκτέλεση επενδυτικών έργων του Ταμείου Ανάκαμψης θα μπορούσαν να επιβραδύνουν την αναπτυξιακή δυναμική για το 2025.
- Ο παγκόσμιος εμπορικός πόλεμος που ξεσπά ενδέχεται να αυξήσει σημαντικά τις διακυμάνσεις στις τιμές ενέργειας, πρώτων υλών και συνολικά το κόστος της παγκόσμιας εφοδιαστικής αλυσίδας, πυροδοτώντας ένα νέο κύμα πληθωρισμού με αρνητικές συνέπειες για το διαθέσιμο εισόδημα, την κατανάλωση, αλλά και την προοπτική απόσυρσης της νομισματικής σύφιξης.
- Η επιβολή δασμών από τις ΗΠΑ στις εισαγωγές χάλυβα και αλουμινίου ενδέχεται να οδηγήσει σε ανακατεύθυνση των εμπορικών ροών (trade flows redirections) αυτών των μετάλλων (και προϊόντων αυτών) προς την Ευρώπη. Εάν δεν αντιμετωπιστεί από την ΕΕ με ανάλογη πολιτική δασμολογικής προστασίας, αυτό το γεγονός μπορεί να προκαλέσει πλήγμα στην ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών (και ελληνικών) επιχειρήσεων χάλυβα και αλουμινίου με αρνητικές επιπτώσεις στην ανάπτυξη.

Πλαίσιο Α: Άμεσες Επιπτώσεις της Αναμενόμενης Νέας Δασμολογικής Πολιτικής των ΗΠΑ στις Ελληνικές Εξαγωγές Χάλυβα και Αλουμινίου

Η νέα δασμολογική πολιτική των ΗΠΑ που περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την επιβολή δασμού 25% στις εισαγωγές χάλυβα και αλουμινίου από την Ε.Ε. θέτει το ερώτημα των άμεσων επιπτώσεών της στις ελληνικές εξαγωγές χάλυβα και αλουμινίου στις ΗΠΑ. Το ερώτημα αυτό θα μπορούσε να εξεταστεί με βάση ένα ανάλογο “πείραμα επιβολής δασμών” που έγινε το 2018. Αυτό το “πείραμα” περιελάμβανε μια παρόμοια μεταβολή στη δασμολογική πολιτική των ΗΠΑ, με επιβολή δασμού 25% στις εισαγωγές χάλυβα και 10% στις εισαγωγές αλουμινίου (καταργήθηκαν το 2021).

Ελληνικές Εξαγωγές στις Η.Π.Α., 2024
Ανά κατηγορία προϊόντων

Πηγή: Eurostat, COMEXT | Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή

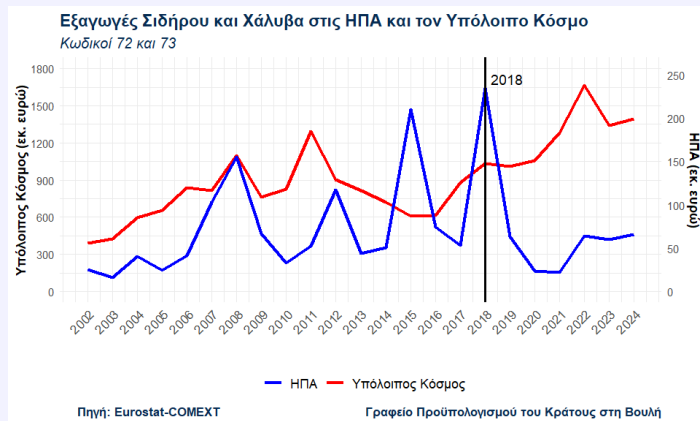
Οι ελληνικές εξαγωγές στις ΗΠΑ για το 2024 εκτιμάται ότι κινούνται στο επίπεδο περίπου των 2,4 δις ευρώ (Eurostat, COMEXT), περί του 4,8% επί του συνόλου των εξαγωγών εμπορευμάτων και συνεισφέρουν περί το 1% του ΑΕΠ.^a Για το 2024, με βάση την ανάλυση των στοιχείων της βάσης δεδομένων COMEXT, κορυφαία εξαγόμενα προϊόντα προς τις ΗΠΑ αποτέλεσαν τα Προϊόντα Διύλισης Πετρελαίου με αξία 551 εκατ. ευρώ (κωδικός 27), τα Φρούτα, Λαχανικά και Ποτά με 486,6 εκατ. ευρώ (κωδικοί 07,

08, 09, 12, 20, 21, 22), και το αλουμίνιο και ο χάλυβας (κωδικοί 72, 73, 76) με εξαγωγές στις ΗΠΑ ύψους 201,7 εκ. ευρώ. Μια ενδεικτική απεικόνιση της κατά-προσέγγιση σύνθεσης των ελληνικών εξαγωγών στις Η.Π.Α. για το 2024 δίνεται στο διπλανό διάγραμμα.

Η νέα δασμολογική πολιτική των ΗΠΑ, με την επιβολή δασμού 25% στις εισαγωγές χάλυβα και αλουμινίου, αφορά πρώτιστα τον εξαγωγικό κλάδο του αλουμινίου και του χάλυβα. Συνεπώς στο παρόν Πλαίσιο, θα επικεντρωθούμε στις ενδεχόμενες επιπτώσεις πάνω σε αυτόν τον κλάδο. Οι κλά-

δοι χάλυβα και σιδήρου, και αλουμινίου αποτελούν σημαντικούς πυλώνες της βαριάς βιομηχανίας της χώρας μας. Συνδυαστικά, οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους κλάδους αυτούς αποτελούν σημαντικούς εργοδότες στην Ελληνική οικονομία, καθώς το 2021 απασχόλησαν άμεσα περισσότερους από 20.000 εργαζόμενους, με τον κύκλο εργασιών τους να παρουσιάζει αύξηση από το 2013. Ο κλάδος του αλουμινίου, ειδικότερα, χαρακτηρίζεται από υψηλό βαθμό εξωστρέφειας και περιλαμβάνει μεγάλες βιομηχανικές μονάδες έντασης κεφαλαίου για την παραγωγή πρώτης ύλης καθώς και μικρές βιοτεχνίες έντασης εργασίας που δραστηριοποιούνται στην κατασκευή και τοποθέτηση οικοδομικών προϊόντων από αλουμίνιο.^b

Η διαγραμματική απεικόνιση των Ελληνικών εξαγωγών σιδήρου και χάλυβα προς τις ΗΠΑ (κατηγορία 72 και 73 στη βάση δεδομένων COMEXT της Eurostat) για το διάστημα 2002-2024 παρουσιάζεται στο παρακάτω διάγραμμα. Με βάση τα ανωτέρω στοιχεία και όπως απεικονίζεται στο διάγραμμα, η επιβολή δασμού 25% στις εισαγωγές των ΗΠΑ το 2018 συνδέεται με μια

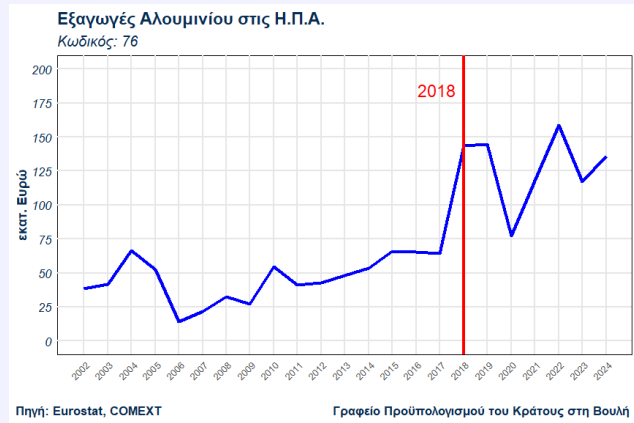
σχετικά υψηλή ευαισθησία των Ελληνικών εξαγωγών σιδήρου και χάλυβα στις ΗΠΑ στην αύξηση των δασμών κατά 25% στη χώρα αυτή. Αυτή η ευαισθησία δεν σημαίνει κατ' ανάγκη ότι ο κλάδος δεν είχε την ευελιξία στην επέκταση σε νέες ή υπάρχουσες εξαγωγικές αγορές.

Η διαχρονική εξέλιξη των Ελληνικών εξαγωγών αλουμινίου (κωδικός 76) δίνεται στο παρακάτω διάγραμμα. Όπως φαίνεται, η επιβολή δασμού 10% από τις ΗΠΑ στο αλουμίνιο το 2018 δεν είχε επιπτώσεις στις Ελληνικές εξαγωγές αλουμινίου στη χώρα αυτή.

Συμπερασματικά, με βάση το “πείραμα” του 2018 της επιβολής 25% δασμού στις εισαγωγές χάλυβα και σιδήρου και κατά 10% στις εισαγωγές αλουμινίου, οι Ελληνικές εξαγωγές χάλυβα και σιδήρου στις ΗΠΑ ήταν πιο ευαίσθητες σε σχέση με τις εξαγωγές αλουμινίου. Το διαφορετικό μέγεθος του δασμού θα μπορούσε να αποτελεί μία εξήγηση για τη διαφορετική αυτή επίπτωση. Η επίπτωση του δασμού 10% στο

αλουμίνιο το 2018 δεν φαίνεται να επηρέασε τις Ελληνικές εξαγωγές αλουμινίου, υποδηλώνοντας ότι οι Ελληνικές εξαγωγικές επιχειρήσεις αλουμινίου ήταν το 2018 σε θέση να αντεπεξέλθουν με επιτυχία.

Τέλος, Ελληνικές εξαγωγές ενδιάμεσων προϊόντων προς την ΕΕ-27 τα οποία χρησιμοποιούνται για την παραγωγή τελικών προϊόντων που εξάγονται από την ΕΕ-27 προς τις ΗΠΑ ενδέχεται να επηρεαστούν αρνητικά από τη νέα δασμολογική πολιτική των ΗΠΑ, αυξάνοντας έτσι τις αρνητικές επιπτώσεις της πολιτικής αυτής στις Ελληνικές εξαγωγές.

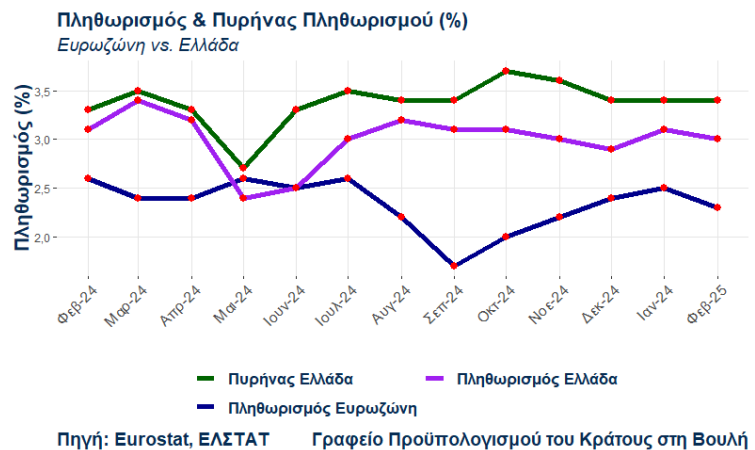
^aΠηγή: ΕΛΣΤΑΤ, COMEXT.

^bΠηγή: Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών, 2019, “Η βιομηχανία αλουμινίου στην Ελλάδα: Συνεισφορά στην οικονομία, προκλήσεις και προοπτικές ανάπτυξης”, σελ. 1-130, ISBN 978-960-7536-92-1 και COMEXT.

Πληθωρισμός

Ο πληθωρισμός από τα μέσα του 2024 παρουσιάζει σημάδια ανθεκτικότητας παρά την ισχυρή διαφαινόμενη τάση επιστροφής στον στόχο του 2,0% από την αρχή του 2024, που ενίσχυσε την προσδοκία, ύστερα και από την πρώτη μείωση των βασικών επιτοκίων από την ΕΚΤ, για την σταδιακή απόσυρση της νομισματικής σύσφιξης.⁵ Ο πληθωρισμός (ετήσια ποσοστιαία μεταβολή του Εναρμονισμένου Δείκτη Τιμών Καταναλωτή) ανήλθε τον Φεβρουάριο του 2025 στο 3,0% σύμφωνα με τα στοιχεία της **ΕΛΣΤΑΤ**, ελαφρώς μειωμένος τόσο σε σχέση με τον Φεβρουάριο του 2024 (3,1%) όσο και σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα (3,1%). Αξιοσημείωτο είναι και το γεγονός ότι ο **πληθωρισμός τροφίμων** (περιλαμβανομένων καπνού και αλκοόλ) έχει υποχωρήσει στο 0,4% τον Φεβρουάριο και συνεχίζει να βρίσκεται, από τον Μάιο του 2024, κάτω από τον Ευρωπαϊκό μέσο όρο (2,7%).

Ο **πυρήνας** του πληθωρισμού (δεν περιλαμβάνει την ενέργεια και τα μη επεξεργασμένα τρόφιμα), διαμορφώθηκε στο 3,4% τον Φεβρουάριο του 2025, οριακά αυξημένος σε σχέση με τον Φεβρουάριο του προηγούμενου έτους (3,3%) ενώ παρέμεινε αμετάβλητος σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα. Στην Ευρωζώνη, τον Φεβρουάριο, ο πληθωρισμός διαμορφώθηκε στο 2,3% ενώ ο **πυρήνας** του πληθωρισμού διαμορφώθηκε στο 2,6%. Ο εντονότερος πληθωρισμός των υπηρεσιών συντελεί στην ανθεκτικότητα του πυρήνα του πληθωρισμού.

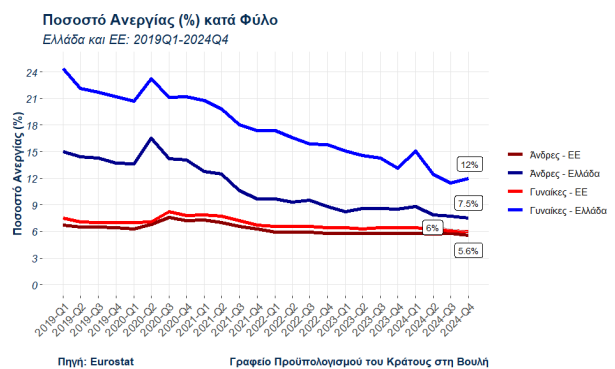
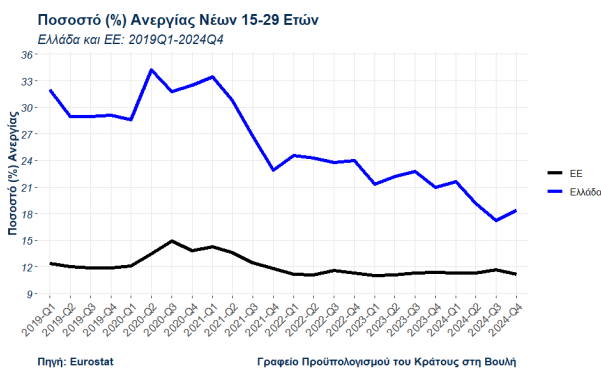

⁵Το βασικό **επιτόκιο πολιτικής** της ΕΚΤ αυξήθηκε σταδιακά από 0,0% στις 27/7/2022 σε 0,75% στις 14/9/2022 και μέχρι τις 20/9/2023 είχε ανέλθει στο 4,0%. Ωστόσο, με τις αποφάσεις στις τελευταίες συνεδριάσεις του διοικητικού συμβουλίου της ΕΚΤ, το επιτόκιο αυτό μειώθηκε συνολικά κατά 150 μονάδες βάσης και διαμορφώνεται από τις 12/3/2025 στο 2,50%.

Αγορά Εργασίας

Με βάση τα τριμηνιαία **εποχικά διορθωμένα στοιχεία της Eurostat**, η συμμετοχή στην αγορά εργασίας το δ' τρίμηνο του 2024 ανήλθε σε 61,3%, ποσοστό αυξημένο σε σχέση με το ίδιο τρίμηνο το 2023 (60,5%) (για την ΕΕ, τα αντίστοιχα μεγέθη είναι 65,6% και 65,5% το δ' τρίμηνο του 2024 και του 2023, αντίστοιχα).⁶ Η συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας συνεχίζει να υστερεί σημαντικά από αυτήν των ανδρών (53,4% και 69,4% το δ' τρίμηνο του 2024, αντίστοιχα). Η συμμετοχή των νέων 15-29 ετών στην αγορά εργασίας αυξήθηκε ελαφρώς τον τελευταίο χρόνο (από 45,1% το δ' τρίμηνο του 2023 σε 45,2% το δ' τρίμηνο του 2024).

Το ποσοστό ανεργίας συνέχισε να μειώνεται. Σύμφωνα με τα τριμηνιαία **στοιχεία της Eurostat**, το εποχικά διορθωμένο ποσοστό ανεργίας το δ' τρίμηνο του 2024 ανήλθε σε 9,5% έναντι 10,5% το ίδιο τρίμηνο του προηγούμενου έτους.⁷ Ο αριθμός των ανέργων το δ' τρίμηνο του 2024 ανήλθε σε 453 χιλιάδες άτομα, μειωμένος κατά 44 χιλιάδες άτομα σε σχέση με το δ' τρίμηνο του 2023 (μείωση 8,9%).

Παρότι οι γυναίκες συνεχίζουν να παρουσιάζουν σημαντικά μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας από τους άνδρες (12,0% και 7,5% το δ' τρίμηνο του 2024, αντίστοιχα), σημειώθηκε μείωση και για τα δύο φύλα το τελευταίο έτος (από το δ' τρίμηνο του 2023 στο ίδιο τρίμηνο του 2024): -1.0 ποσοστιαία μονάδα για τους άνδρες και -1.1 μονάδα για τις γυναίκες. Η ανεργία των νέων 15-29 ετών μειώθηκε σε 18,4% το δ' τρίμηνο του 2024 έναντι 21,0% το δ' τρίμηνο του 2023 (μείωση κατά 2,6 ποσοστιαίες μονάδες).

Με βάση τα τριμηνιαία **εποχικά διορθωμένα στοιχεία της Eurostat**, το σύνολο των απασχολούμενων το δ' τρίμηνο του 2024 ανήλθε σε 4,3 εκατομμύρια άτομα, αριθμός αυξημένος κατά 92 χιλιάδες άτομα σε σχέση με το δ' τρίμηνο του 2023 (αύξηση 2,2%).

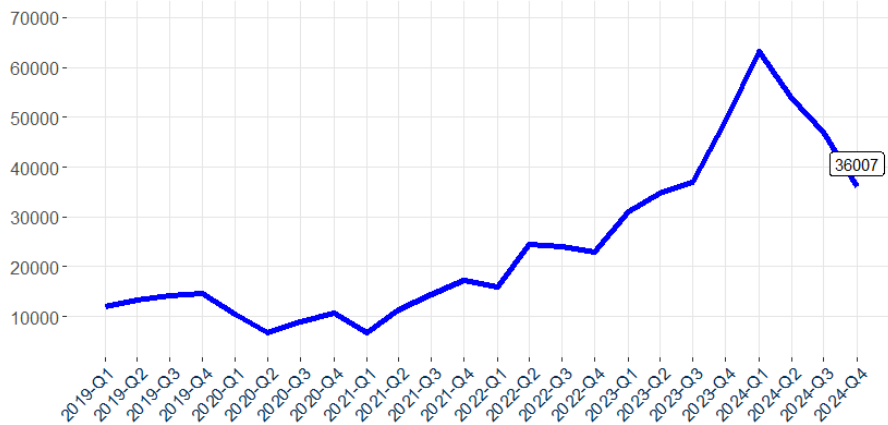
⁶ Η συμμετοχή στην αγορά εργασίας ορίζεται ως ο λόγος του εργατικού δυναμικού (= άνεργοι + απασχολούμενοι) προς τον πληθυσμό (15-74 ετών) της χώρας.

⁷ Το ποσοστό ανεργίας ορίζεται ως ο λόγος των ανέργων προς το εργατικό δυναμικό (= άνεργοι + απασχολούμενοι).

Σύμφωνα με τα τριμηνιαία [στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ](#) ανά τύπο απασχόλησης, η αύξηση στην απασχόληση προήλθε από τις θέσεις πλήρους απασχόλησης οι οποίες, το δ' τρίμηνο του 2024 σημείωσαν αύξηση κατά 4,4% σε σχέση με το ίδιο τρίμηνο του 2023, με τις θέσεις μερικής απασχόλησης να σημειώνουν σημαντική μείωση (23,8%). Ως εκ τούτου και σύμφωνα με τα [στοιχεία της Eurostat](#), η μερική απασχόληση κατά το δ' τρίμηνο του 2024 διαμορφώθηκε στο 5,5% του συνόλου της απασχόλησης (έναντι 7,5% στο δ' τρίμηνο του 2023), ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στην ΕΕ τόσο για το δ' τρίμηνο του 2024 όσο και του 2023 είναι 18,7%. Σύμφωνα με τα [στοιχεία του ΠΣ ΕΡΓΑΝΗ](#)⁸, το ισοζύγιο ροών νέων θέσεων εργασίας (προσλήψεις μείον απολύσεις) για το 2024 ήταν θετικό και ανήλθε στις 70.349 θέσεις εργασίας, σημαντικά μειωμένο (-39,7%) σε σχέση με το 2023. Πιο συγκεκριμένα, το 2024 σημειώθηκαν 3.312.308 προσλήψεις με το 52,0% να είναι πλήρους απασχόλησης και οι υπόλοιπες μερικής ή εκ περιτροπής. Τα υψηλότερα ισοζύγια ροών νέων θέσεων εργασίας σημειώθηκαν στις “Δραστηριότητες Απασχόλησης (ΚΑΔ: 78)”⁹, στις “Διοικητικές Δραστηριότητες Γραφείου (ΚΑΔ: 82)” και στις “Δραστηριότητες Ανθρώπινης Υγείας (ΚΑΔ: 86)”.

Η θετική δυναμική της αγοράς εργασίας συνεχίζεται: τα ποσοστά συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό και απασχόλησης αυξήθηκαν, ενώ το ποσοστό ανεργίας μειώθηκε.

Κενές θέσεις εργασίας
Ελλάδα: 2019Q1 - 2024Q4

Πηγή: Eurostat

Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή

Σύμφωνα με τα [εποχικά διορθωμένα στοιχεία της Eurostat](#) ο αριθμός των κενών θέσεων εργασίας στο

⁸Τα δεδομένα του ΠΣ ΕΡΓΑΝΗ αφορούν αποκλειστικά θέσεις εργασίας μισθωτής απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα.

⁹Περιλαμβάνουν υπηρεσίες γραφείων εύρεσης εργασίας.

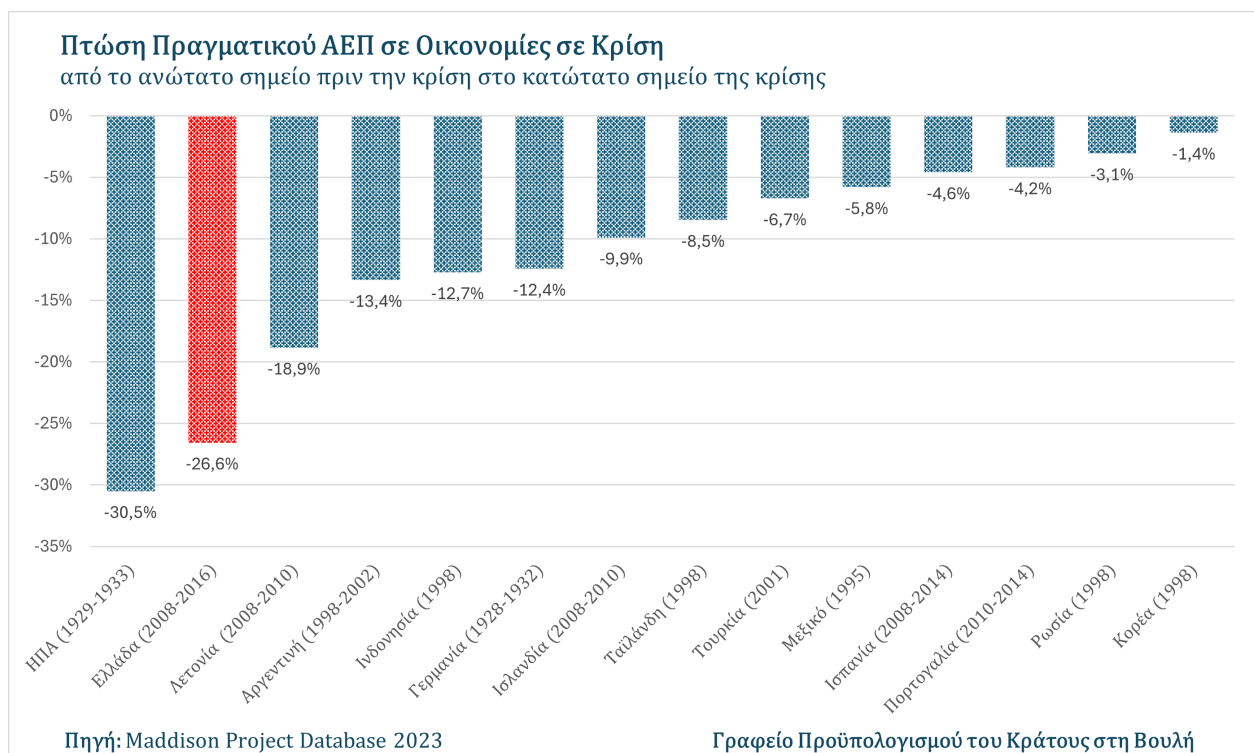
σύνολο της οικονομίας¹⁰ κατά το δ' τρίμηνο του 2024 ανήλθε στις 36.007 θέσεις εργασίας, μειωμένος κατά 26,7% σε σύγκριση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2023. Οι περισσότερες κενές θέσεις συναντώνται στην Εκπαίδευση (21,1%), στον Κλάδο του Τουρισμού (Καταλύματα και Εστίαση) (18,0%), στην Υγεία (Ανθρώπινη Υγεία και Κοινωνική Μέριμνα) (12,8%) και στο Χονδρικό και Λιανικό Εμπόριο (10,8%).

¹⁰Η Eurostat αντλεί τα στοιχεία από την Έρευνα Κενών Θέσεων Εργασίας της ΕΛΣΤΑΤ. Αφορούν τις κενές θέσεις εργασίας στο άμεσο μέλλον, δηλαδή τις κενές θέσεις που θα πρέπει να καλυφθούν σε διάστημα όχι μεγαλύτερο των τριών μηνών. Εξαιρούνται ο πρωτογενής τομέας και οι δραστηριότητες των νοικοκυριών.

2. Κεφαλαιακές Απώλειες και Ανάκαμψη Επενδύσεων

Η ελληνική τριπλή κρίση (χρέους, οικονομική και τραπεζική) που έπληξε τη χώρα μας το 2008 ξεχωρίζει ως μία από τις βαθύτερες και πιο παρατεταμένες οικονομικές κρίσεις στον ανεπτυγμένο κόσμο, με τη συρρίκνωση του πραγματικού ΑΕΠ να είναι ανάλογη στην κλίμακα με αυτήν της Μεγάλης Ύφεσης (1929-1933) των ΗΠΑ, όπως αποτυπώνεται και στο παρακάτω γράφημα. Ενώ η Ισπανία και η Πορτογαλία αντιμετώπισαν παρόμοιες κρίσεις - χαρακτηριζόμενες από προβλήματα δημόσιου χρέους, προγράμματα οικονομικής βοήθειας από την ΕΕ και μέτρα λιτότητας - η ελληνική κρίση ήταν σχεδόν πέντε φορές βαθύτερη και διήρκεσε σημαντικά περισσότερο.

Χρησιμοποιώντας τη μεθοδολογία του Hall (1990),¹¹ το ΓΠΚΒ ανίχνευσε και ποσοτικοποίησε τις πηγές της δραματικής πτώσης του ΑΕΠ στην Ελλάδα κατά την περίοδο αυτή.¹² Τέσσερις ήταν οι βασικές πηγές: (α) η δραματική πτώση της παραγωγικότητας, (β) η πτώση της απασχόλησης και η εκτίναξη της ανεργίας, (γ) οι

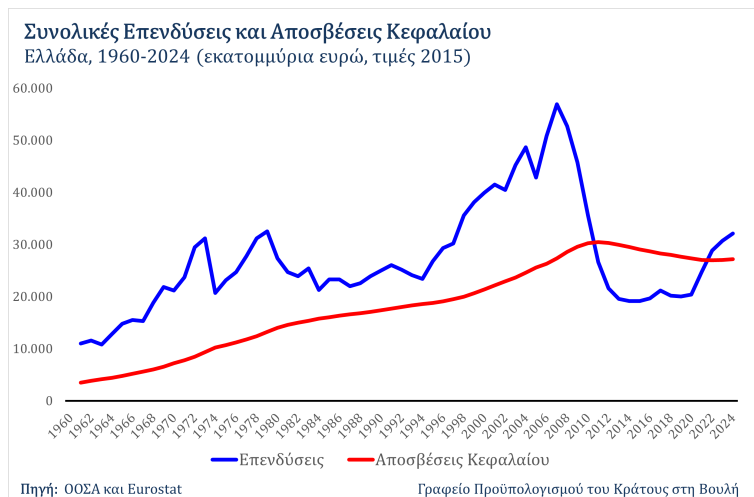
¹¹Hall, R.E., 1990, "Invariance Properties of Solow's Productivity Residual", στο βιβλίο: Diamond, P. (Ed.), Growth-Productivity-Unemployment: Essays to Celebrate Bob Solow's Birthday. Εκδόσεις MIT, Cambridge, MA, σελ. 71-112.

¹²Το ΓΠΚΒ θα δημοσιεύσει σύντομα ένα ερευνητικό δοκίμιο που θα αναλύει τις πηγές ανάπτυξης ή συρρίκνωσης του ΑΕΠ της ελληνικής οικονομίας την περίοδο 1960-2024. Τμήμα του δοκιμίου θα αναλύει λεπτομερώς την τριπλή οικονομική κρίση της περιόδου (2008-2016), καθώς και τις πηγές της βάσει της μεθοδολογίας του Hall (1990).

κεφαλαιακές απώλειες της ελληνικής οικονομίας που πυροδοτήθηκαν από την κατάρρευση των επενδύσεων, και (δ) η μείωση της χρήσης του παραγωγικού δυναμικού της οικονομίας.¹³

Ένα μεγάλο μέρος της κρίσης οφείλεται στις σημαντικές κεφαλαιακές απώλειες και την αλληλοεξαρτώμενη πτώση της παραγωγικότητας που αντιμετώπισε η ελληνική οικονομία - λόγω της κατάρρευσης των επενδύσεων - μέσα στην κρίση. Σε μία οποιαδήποτε οικονομία, το ύψος των συνολικών επενδύσεων πρέπει να είναι τέτοιο ώστε όχι μόνο να επαρκεί να καλύψει την απόσβεση του υπάρχοντος κεφαλαίου, αλλά να “περισσεύει” ώστε να μπορεί να δημιουργήσει και νέο κεφάλαιο. Ο μηχανισμός αυτός των επενδύσεων αποτυπώνεται στο παρακάτω Γράφημα. Όπως φαίνεται, μέσα στην κρίση οι συνολικές επενδύσεις κατέρρευσαν,¹⁴ με αποτέλεσμα όχι μόνο να μην επαρκούν να δημιουργήσουν νέο κεφάλαιο αλλά και να μην μπορούν να καλύψουν ούτε την απόσβεση του υπάρχοντος κεφαλαίου.¹⁵ Παρότι από το 2017 και μετά η κατάρρευση των επενδύσεων ανακόπηκε, και από το 2020 άρχισαν να αυξάνονται σημαντικά, μόλις το 2022 κατάφεραν να καλύψουν τις αποσβέσεις του υπάρχοντος κεφαλαίου.

Συγκεκριμένα, την περίοδο μετά την κρίση (2017-2024), η ελληνική οικονομία έχει επιτύχει έναν υψηλό ετήσιο ρυθμό ανάπτυξης των επενδύσεων, της τάξεως του 6,6%. Ασφαλώς, από το 2021 και μετά, σημαντικό ρόλο στον ρυθμό αυτό διαδραμάτισε το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Το Γραφείο μας υπολογίζει πως χωρίς τους πόρους του Ταμείου, ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης των επενδύσεων θα είχε διαμορφωθεί στο 4,0% αντί του 6,6%.¹⁶

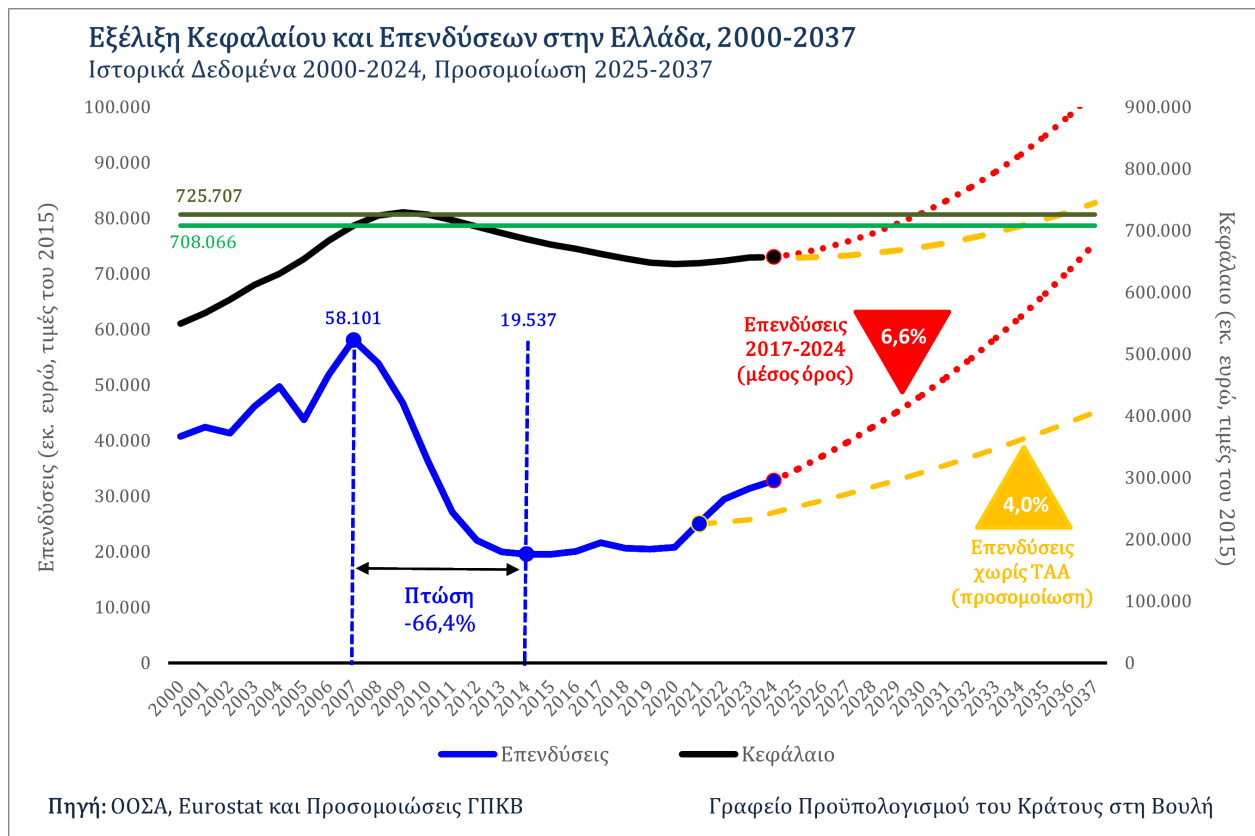
¹³ Η χρήση του παραγωγικού δυναμικού (capacity utilization) μιας οικονομίας αναφέρεται στον βαθμό που οι πόροι της οικονομίας αυτής χρησιμοποιούνται αποτελεσματικά για την παραγωγή προϊόντος (ΑΕΠ).

¹⁴ Ως συνολικές επενδύσεις εννοούμε τον ακαθάριστο σχηματισμό πάγιου κεφαλαίου σε πραγματικούς όρους, δηλαδή σταθερές τιμές του 2015.

¹⁵ Στην προηγούμενη έκθεση (Δεκέμβριος 2024) του Γραφείου, είχαμε δείξει πως η κατάρρευση αυτή των επενδύσεων δημιούργησε ένα σημαντικό επενδυτικό κενό στην Ελλάδα (σε σχέση με τον μέσο όρο των επενδύσεων στις χώρες της Ευρωζώνης), το οποίο όμως έχει αρχίσει να αμβλύνεται σημαντικά τα τελευταία χρόνια.

¹⁶ Η επίδραση του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ) στις επενδύσεις εκτιμήθηκε προσαρμόζοντας τις συνολικές επενδύσεις (ακαθάριστο σχηματισμό πάγιου κεφαλαίου), ώστε να ληφθεί υπόψη η χρηματοδότηση που σχετίζεται με το ΤΑΑ. Χρησιμοποιώντας δεδομένα από το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών (Υπηρεσία Συντονισμού ΤΑΑ), αφαιρέσαμε εξ ολο-

Η ραγδαία πτώση των επενδύσεων και οι συνεπακόλουθες κεφαλαιακές απώλειες της ελληνικής οικονομίας μέσα στην κρίση, η σταθεροποίησή τους κατά την περίοδο 2017-2020, καθώς και η σημαντική αύξηση της περιόδου 2021-2024, αποτυπώνονται και στο παρακάτω γράφημα. Χτίζοντας πάνω στους ρυθμούς ανάπτυξης των επενδύσεων που αναφέραμε παραπάνω, στο ίδιο γράφημα αναλύονται επίσης δύο σενάρια προσομοίωσης. Πρώτον, υποθέτοντας ότι οι επενδύσεις θα συνεχίζουν να αυξάνονται με ετήσιο ρυθμό 6,6%, εξετάζουμε πότε το κεφαλαιακό απόθεμα της οικονομίας θα επιστρέψει: (α) στο προ κρίσης επίπεδο (2007), υποδεικνύοντας την πλήρη ανάκτηση των κεφαλαιακών απωλειών που προκλήθηκαν κατά τη διάρκεια της κρίσης, και (β) στο επίπεδο του 2010, το υψηλότερο ιστορικά καταγεγραμμένο κεφαλαιακό απόθεμα της ελληνικής οικονομίας από το 1960 έως το 2024. Δεύτερον, εξετάζουμε ένα σενάριο όπου οι επενδύσεις συνεχίζουν να αυξάνονται με τον ηπιότερο ρυθμό του 4,0% ετησίως, χωρίς δηλαδή τη στήριξη των πόρων του ΤΑΑ, και αναλύουμε πότε το κεφαλαιακό απόθεμα θα επιστρέψει στα επίπεδα του 2007 και του 2010.

κλήρου τις επιχορηγήσεις του Ταμείου καθώς και το ήμισυ των δανείων του ΤΑΑ από τις συνολικές επενδύσεις. Αυτή η προσαρμογή συνάγεται από το γεγονός ότι τα δάνεια του Ταμείου καλύπτουν μόνο το ήμισυ της συνολικής χρηματοδότησης, ενώ το υπόλοιπο προέρχεται από ίδια κεφάλαια ή/και δάνεια συγχρηματοδότησης από τράπεζες.

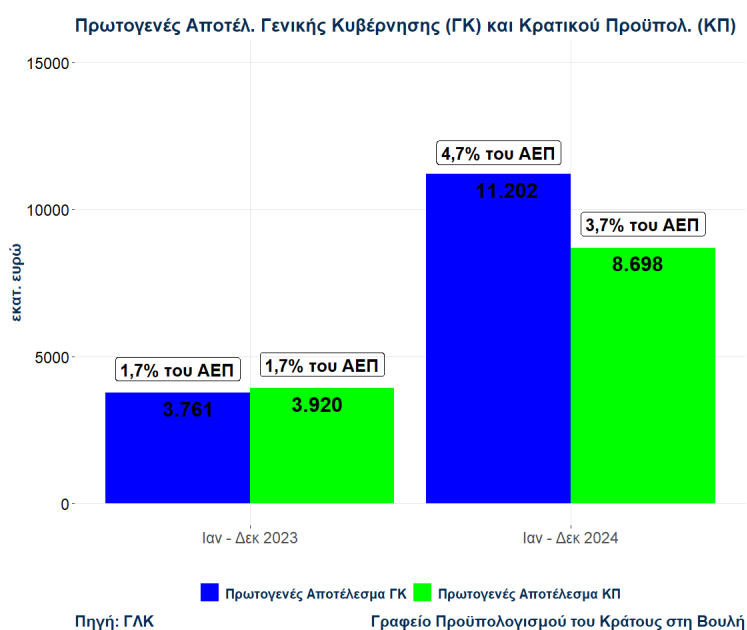
Όπως βλέπουμε στο γράφημα, εάν οι επενδύσεις συνεχίσουν να αυξάνονται με το ρυθμό του 6,6% ετησίως (σενάριο 1 - κόκκινες διάστικτες γραμμές), το κεφαλαιακό απόθεμα θα έχει επιστρέψει στο επίπεδο του 2007 έως το 2029 και θα φτάσει το σημείο αναφοράς του 2010 έως το 2030. Αντίθετα, εάν οι επενδύσεις αυξάνονται με τον ηπιότερο ρυθμό του 4,0% ετησίως (σενάριο 2 - πορτοκαλί διακεκομμένες γραμμές), το κεφαλαιακό απόθεμα δεν θα επιστρέψει στο επίπεδο του 2007 πριν από το 2035 και θα φτάσει το σημείο αναφοράς του 2010 το 2036. Αυτό υπογραμμίζει τον κρίσιμο ρόλο της χρηματοδότησης της ΕΕ στην επιτάχυνση των επενδύσεων και τονίζει την πρόκληση της διατήρησης ισχυρής ανάπτυξης όταν πάψουν να υφίστανται αυτοί οι πόροι.

3. Δημοσιονομικές εξελίξεις

3.1. Αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης το Δωδεκάμηνο Ιανουαρίου - Δεκεμβρίου του 2024

Σύμφωνα με την εκτίμηση του ΓΠΚΒ, το Ενοποιημένο Πρωτογενές Αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης με προσαρμογές το δωδεκάμηνο Ιανουαρίου - Δεκεμβρίου του 2024 καταγράφει πλεόνασμα 11.202 εκατ. ευρώ που ισοδυναμεί με βελτίωση 7.441 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με το αντίστοιχο δωδεκάμηνο του 2023. Ο Κρατικός

Προϋπολογισμός παρουσιάζει ταμειακό Πρωτογενές Πλεόνασμα 8.698 εκατ. ευρώ αυξημένο κατά 4.777 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με το δωδεκάμηνο Ιανουαρίου - Δεκεμβρίου του 2023. Τα φορολογικά έσοδα εμφανίζονται αυξημένα κατά 7.160 εκατ. ευρώ. Τις κύριες πηγές αύξησης των εσόδων αποτελούν: α) ο φόρος εισοδήματος κατά 3.108 εκατ. ευρώ, και β) οι φόροι επί αγαθών και υπηρεσιών κατά 3.582 εκατ. ευρώ (εκ των οποίων ο ΦΠΑ κατά 2.961 εκατ. ευρώ). Αντίθετα, τις κύριες πηγές μείωσης των εσόδων αποτελούν: α) οι λοιποί φόροι επί παραγωγής κατά 578 εκατ. ευρώ και β) οι μεταβιβάσεις κατά 1.792 εκατ. ευρώ.

Σημειώνεται ότι στη μείζονα κατηγορία «Μεταβιβάσεις» οι δύο κύριες πηγές εσόδων είναι τα έσοδα ΠΔΕ (συγχρηματοδοτούμενο σχέλος), καθώς και τα έσοδα από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ).

Επιπρόσθετα μέχρι το έτος 2023 υπήρχαν και τα έσοδα από ANFAs και SMPs.

Η μείωση κατά 1.792 εκατ. ευρώ στα έσοδα ΚΠ 12μήνου 2024 σε σχέση με το 2023 οφείλεται κυρίως στα έσοδα από το ΤΑΑ και από ANFAs και SMPs που καταγράφηκαν στα δύο αυτά έτη.¹⁷

Ειδικότερα:

- **Έσοδα από ΤΑΑ:** το 2023 τα συνολικά ταμειακά έσοδα από το ΤΑΑ ήταν 3.405 εκατ. ευρώ, έναντι εσόδων 1.157 εκατ. ευρώ το 2024 (μείωση κατά 2.248 εκατ. ευρώ). Σημειώνεται ότι ποσό 1.687 εκατ. ευρώ που εισπράχθηκε το Δεκέμβριο 2023 και καταγράφηκε στο έτος αυτό, ήταν στην ουσία προείσπραξη ποσού που είχε προϋπολογισθεί να εισπραχθεί τους πρώτους μήνες 2024. Σε δημοσιονομική βάση ο χρόνος είσπραξης δεν παίζει ρόλο, καθόσον το δημοσιονομικό αποτέλεσμα συνδυάζεται με το χρόνο πραγματοποίησης των σχετικών δαπανών υλοποίησης των έργων.
- **Έσοδα από ANFAs και SMPs:** Το 2023 εισπράχθηκε η τελευταία δόση του προγράμματος, ύψους 609 εκατ. ευρώ, το οποίο όμως δημοσιονομικά καταγράφηκε στο έτος 2022, καθώς αποτελούσε «ουρά» του συγκεκριμένου έτους. Έκτοτε το πρόγραμμα ολοκληρώθηκε και δεν υπάρχουν άλλα έσοδα.
- **Έσοδα ΠΔΕ (συγχρηματοδοτούμενο σκέλος):** Αντιθέτως τα έσοδα ΠΔΕ της συγκεκριμένης κατηγορίας για το 12μηνο 2023 ήταν 3.042 εκατ. ευρώ, έναντι 3.957 εκατ. ευρώ το 12μηνο 2024 (αύξηση 915 εκατ. ευρώ).

Σημειώνεται επίσης, ότι για την ορθή υλοποίηση των όρων της Σύμβασης Παραχώρησης της Αττικής Οδού, απαιτήθηκε κατά τον μήνα Δεκέμβριο 2024 να πραγματοποιηθούν ορισμένες ταμειακές – λογιστικές συναλλαγές το αποτύπωμα των οποίων είναι δημοσιονομικά ουδέτερο, πλην όμως επηρεάζουν διαφορετικά συγκεκριμένες κατηγορίες εσόδων. Ειδικότερα:

- Τα έσοδα της κατηγορίας «Πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών» (Μη φορολογικά και μη τακτικά έσοδα) μειώθηκαν κατά 784,8 εκατ. ευρώ,

¹⁷ Η κατηγορία «Μεταβιβάσεις» είναι μεγάλη με πλήθος ΑΛΕ, και μπορούμε να εντοπίσουμε ένα επιπλέον ποσό (126 εκατ. ευρώ) που συνεισφέρει στην τελική διαμόρφωση της διαφοράς αυτής της κατηγορίας στον ΑΛΕ 1310803001 «Έσοδα από πλειστηριασμούς αδιάθετων δικαιωμάτων εκπομπών αερίων θερμοκηπίου», ο οποίος είχε έσοδα 357 εκατ. ευρώ το 2024 έναντι 231 εκατ. ευρώ το 2023. Στον ΑΛΕ αυτόν εισάγονται ποσά από: το Ταμείο Ενεργειακής Μετάβασης για το επίδομα θέρμανσης, τον ΔΑΠΕΕΠ από τους πλειστηριασμούς αδιάθετων δικαιωμάτων εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και την έκτακτη εισφορά στα έκτακτα κέρδη των παραγωγών και παρόχων ηλεκτρικής ενέργειας. Τα ανωτέρω ποσά δεν δημιουργούν αποτέλεσμα (πλεόνασμα) στον κρατικό προϋπολογισμό καθόσον κατευθύνονται, δηλαδή γίνονται δαπάνη, για συγκεκριμένους σκοπούς. Ειδικότερα: πληρώνεται το επίδομα θέρμανσης (από τα ποσά που καταβάλλονται από το ΤΕΜ), καλύπτεται μέρος της αύξησης των τιμολογίων ρεύματος των νοικοκυριών (από τα ποσά που καταβάλλονται από τα έκτακτα κέρδη των προμηθευτών και παρόχων ηλεκτρικής ενέργειας), και κατευθύνονται για δράσεις προώθησης της ηλεκτροκίνησης (από το μέρος των πλειστηριασμών αδιάθετων δικαιωμάτων εκπομπών αερίων θερμοκηπίου που εισάγονται ως έσοδο στον κρατικό προϋπολογισμό).

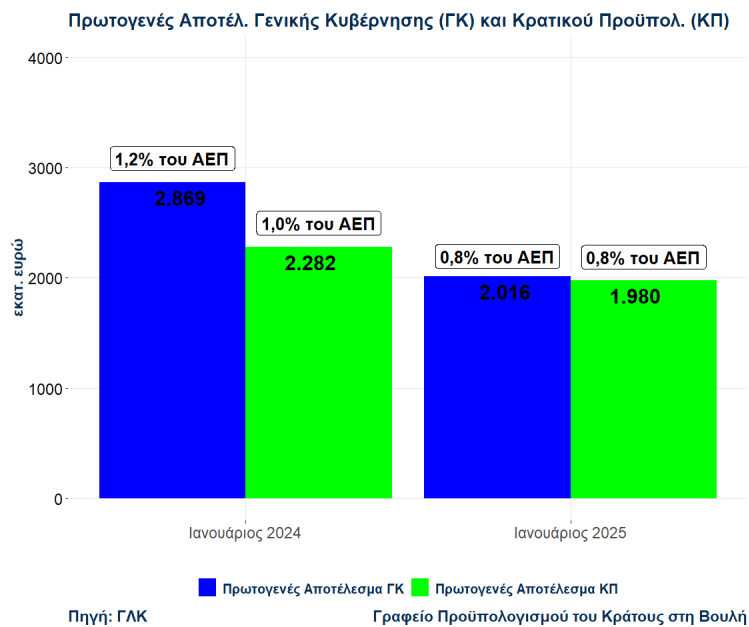
- Τα έσοδα της κατηγορίας «Φόροι» αυξήθηκαν κατά 1.569,6 εκατ. ευρώ, και
- Οι επιστροφές εσόδων αυξήθηκαν κατά 784,8 εκατ. ευρώ.

Αν εξαιρεθούν οι ως άνω συναλλαγές, τα φορολογικά έσοδα είναι αυξημένα κατά 5.591 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με το αντίστοιχο δωδεκάμηνο του 2023, εκ των οποίων τα έσοδα ΦΠΑ είναι αυξημένα κατά 2.176 εκατ. ευρώ. Τα μη φορολογικά και μη τακτικά έσοδα είναι αυξημένα κατά 828 εκατ. ευρώ, ενώ οι επιστροφές εσόδων είναι αυξημένες κατά 234 εκατ. ευρώ.

Στην πλευρά των δαπανών του Κρατικού Προϋπολογισμού παρατηρείται αύξηση κατά 2.977 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με το δωδεκάμηνο Ιανουαρίου-Δεκεμβρίου του 2023, η οποία αποδίδεται στην αύξηση των δαπανών ΠΔΕ και ΤΑΑ κατά 2.113 εκατ. ευρώ καθώς και στην αύξηση των τόκων κατά 667 εκατ. ευρώ, ενώ οι πρωτογενείς δαπάνες αυξήθηκαν κατά 196 εκατ. ευρώ.

3.2. Αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης Ιανουαρίου 2025

Σύμφωνα με την εκτίμηση του ΓΠΚΒ, το Ενοποιημένο Πρωτογενές Αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης με προσαρμογές τον Ιανουάριο του 2025 καταγράφει πλεόνασμα 2.016 εκατ. ευρώ που ισοδυναμεί με μείωση κατά 854 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με τον Ιανουάριο του 2024. Ο Κρατικός Προϋπολογισμός παρουσιάζει ταμειακό

Πρωτογενές Πλεόνασμα 1.980 εκατ. ευρώ μειωμένο κατά 302 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με τον Ιανουάριο του 2024. Τα φορολογικά έσοδα εμφανίζονται αυξημένα κατά 318 εκατ. ευρώ. Τις κύριες πηγές αύξησης των εσόδων αποτελούν: α) ο φόρος εισοδήματος κατά 118 εκατ. ευρώ, και β) οι φόροι επί αγαθών και υπηρεσιών κατά 336 εκατ. ευρώ (εκ των οποίων ο ΦΠΑ κατά 283 εκατ. ευρώ). Αντίθετα, τις κύριες πηγές μείωσης των εσόδων αποτελούν: α) τα λοιπά τρέχοντα έσοδα κατά 247 εκατ. ευρώ και β) οι μεταβιβάσεις κατά 846 εκατ. ευρώ. Ως προς την διαφορά της κατηγορίας αυτής στα έσοδα Ιανουαρίου 2025 σε σχέση με τον Ιανουάριο 2024, επισημαίνεται ότι αυτή οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι τον Ιανουάριο 2024 εισπράχθηκε ποσό 1.084 εκατ. ευρώ (925 εκατ. ευρώ από το ΠΔΕ και 159 εκατ. ευρώ από το ΤΑΑ), ενώ τον Ιανουάριο 2025 εισπράχθηκε ποσό μόλις 92 εκατ. ευρώ από το ΠΔΕ (διαφορά 992 εκατ. ευρώ). Η είσπραξη των εσόδων ΠΔΕ δεν ακολουθεί κάποια συγκεκριμένη μηνιαία κατανομή.

Σημειώνεται ότι για την ορθή υλοποίηση των όρων της Σύμβασης Παραχώρησης της Αττικής Οδού, απαιτήθηκε κατά τον μήνα Ιανουάριο 2025 να πραγματοποιηθούν ορισμένες ταμειακές – λογιστικές συναλλαγές το αποτύπωμα των οποίων είναι δημοσιονομικά ουδέτερο, πλην όμως επηρεάζουν διαφορετικά συγκεκριμένες κατηγορίες εσόδων. Ειδικότερα:

- τα έσοδα της κατηγορίας «Πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών» (Μη φορολογικά και μη τακτικά έσοδα) αυξήθηκαν κατά 784,8 εκατ. ευρώ, και
- οι επιστροφές εσόδων αυξήθηκαν κατά 784,8 εκατ. ευρώ (επιστροφές ΦΠΑ).

Αν εξαιρεθούν οι ως άνω συναλλαγές, τα μη φορολογικά και μη τακτικά έσοδα είναι μειωμένα κατά 114 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με τον Ιανουάριο 2024, ενώ οι επιστροφές εσόδων είναι μειωμένες κατά 78 εκατ. ευρώ.

Στην πλευρά των δαπανών του Κρατικού Προϋπολογισμού παρατηρείται μείωση κατά 391 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με τον Ιανουάριο του 2024, η οποία αποδίδεται στην μείωση των δαπανών ΠΔΕ και ΤΑΑ κατά 213 εκατ. ευρώ καθώς και στην μείωση των πρωτογενών δαπανών κατά 206 εκατ. ευρώ.

3.3. Εξελίξεις στην αγορά ομολόγων

Το κόστος μακροπρόθεσμου δανεισμού για τις μεγάλες ευρωπαϊκές οικονομίες ακολουθεί αυξητική τάση τους τελευταίους μήνες, εν μέρει λόγω των προσδοκιών για αυξημένη προσφορά κρατικού χρέους που θα χρηματοδοτήσουν ελλείμματα για τις αυξημένες Ευρωπαϊκές αμυντικές ανάγκες.

Οι αποδόσεις των γερμανικών ομολόγων, οι οποίες λειτουργούν ως σημείο αναφοράς για ολόκληρη την Ευρωζώνη, σημείωσαν απότομη αύξηση—κατά σχεδόν 0,4 ποσοστιαίες μονάδες μεταξύ 5 και 6 Μαρτίου 2025, μετά την διαφαινόμενη συμφωνία για το μεγαλύτερο οικονομικό πακέτο δημοσιονομικής επέκτασης στην Γερμανία εδώ και δεκαετίες. Το παρακάτω διάγραμμα απεικονίζει την άνωθεν μετατόπιση της καμπύλης απόδοσης της Ευρωζώνης.¹⁸ Αυτή η άνοδος ενδεχομένως δείχνει ότι οι αγορές αιφνιδιάστηκαν από το μέγεθος του ανακοινωθέντος γερμανικού δημοσιονομικού πακέτου ταυτόχρονα με την προσδοκία για την χρηματοδότηση των αμυντικών δαπανών των μεγάλων ευρωπαϊκών οικονομιών με έκδοση χρέους.¹⁹

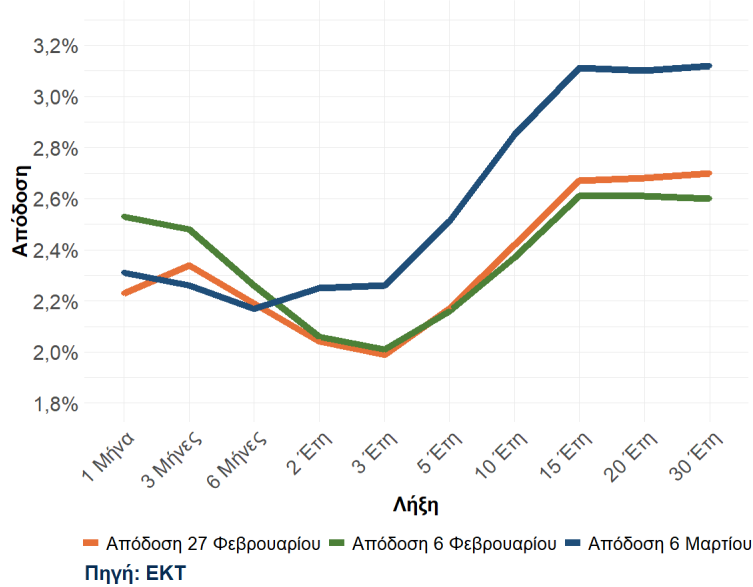
Μέσα σε αυτό το ιδιαίτερα ρευστό περιβάλλον, το πρώτο τρίμηνο του 2025, συνεχίστηκε η επιτυχημένη έκδοση (ή επανέκδοση) μιας σειράς μακροπρόθεσμων ομολόγων (5-ετίας, 10-ετίας, 15-ετίας, 30-ετίας), αντανακλώντας τις θετικές συνέπειες των πρόσφατων αναβαθμίσεων και την αυξημένη εμπιστοσύνη των επενδυτών προς τις προοπτικές της ελληνικής οικονομίας. Η επανέκδοση 15-ετών και 30-ετών ομολόγων ύψους 3 δισ. ευρώ προσέλυσε ρεκόρ προσφορών άνω των 56 δισ. ευρώ. Ταυτόχρονα, η στρατηγική διαχείρισης του Δημοσίου χρέους από τον ΟΔΔΗΧ συνετέλεσε ώστε τα ταμειακά διαθέσιμα τον Δεκέμβριο του 2024 να έχουν διαμορφωθεί στα 33 δισ. ευρώ. Αυτό το ‘μαξιλάρι ασφαλείας’ υπερκαλύπτει τις συνολικές τριετείς ακαθάριστες χρηματοδοτικές ανάγκες του Ελληνικού Δημοσίου και προσφέρει ασφάλεια έναντι επιτοκιακών κινδύνων και απρόβλεπτων αναταραχών στην αγορά ομολόγων. Στις 21 Ιανουαρίου 2025 (ημερομηνία διακανονισμού), υπήρξε νέα έκδοση 10-ετούς ομολόγου με κουπόνι 3,625% δημοπρατούμενου ποσού 4,0 δισ. ευρώ με ύψος προσφορών μεγαλύτερο των 40,5 δισ. ευρώ. Η συγκεκριμένη έκδοση είχε απόδοση 3,637%. Στις 19 Φεβρουαρίου 2025, υπήρξε επανέκδοση του 10-ετούς ομολόγου με κουπόνι 3,625% δημοπρατούμενου ποσού 250 εκ. ευρώ με ύψος προσφορών κοντά στα 1,2 δισ. ευρώ. Η συγκεκριμένη έκδοση είχε απόδοση 3,240%, μειωμένη από το 3,637% της αντίστοιχης διάρκειας έκδοσης στις 21 Ιανουαρίου 2025.

Οι αποδόσεις των ελληνικών τίτλων συνεχίζουν να διατηρούνται σε χαμηλότερα επίπεδα σε σύγκριση με τις αντίστοιχες των ιταλικών τίτλων, μια τάση που παρατηρείται ήδη από τον Μάιο του 2023. Στις αρχές Μαρτίου 2025 σημειώθηκε απότομη άνοδος στις αποδόσεις των ομολόγων σε όλες τις υπό εξέταση χώρες, ακολουθούμενη από μια τάση σταθεροποίησης. Συγκεκριμένα, από τα τέλη Φεβρουαρίου έως τις 13 Μαρτίου 2025, οι αποδόσεις αυξήθηκαν κατά 45,5 μονάδες βάσης. Παρά την ανοδική πορεία των αποδόσεων των ελληνικών και ευρωπαϊκών

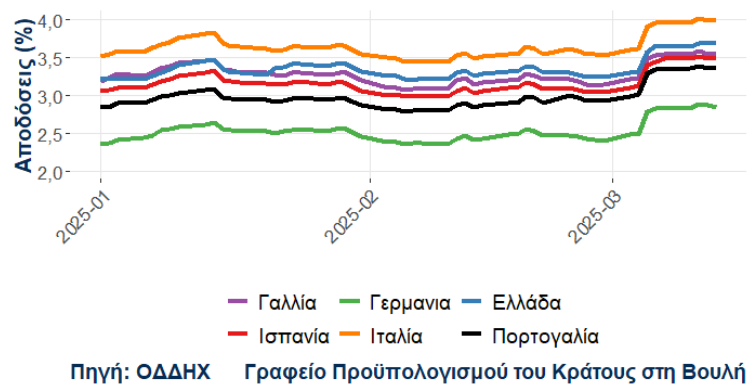
¹⁸ Η καμπύλη απόδοσης υπολογίζεται από την ΕΚΤ με βάση το spot rate στην αγορά ομολόγων και αφορά τις χώρες που διαθέτουν βαθμίδα αξιόχρεου AAA.

¹⁹ Λαμβάνοντας υπόψη τη δημοσιονομική θέση της Γερμανίας και τη θετική αντίδραση χρηματιστηριακών δεικτών (Euro Stoxx 50), η αντίδραση της αγοράς ομολόγων μπορεί επίσης να αντανακλά υψηλότερες προσδοκίες ανάπτυξης, προεξοφλώντας ότι το δημοσιονομικό πακέτο τόνωσης θα βγάλει τη Γερμανική οικονομία από τη στασιμότητα.

Καμπύλη Αποδόσεων Ευρωζώνης

Αποδόσεις κρατικών δεκαετών ομολόγων

τίτλων κατά τον Μάρτιο, η διαφορά (spread) μεταξύ των ελληνικών και των αντίστοιχων τίτλων της Ευρωζώνης έχει μειωθεί σε σχέση με το προηγούμενο έτος στις περισσότερες περιπτώσεις. Συγκεκριμένα, στις 13 Μαρτίου 2025, το spread έναντι των γερμανικών τίτλων διαμορφώθηκε στις 84,3 μονάδες βάσης (από 92,5 πέρυσι), έναντι των πορτογαλικών τίτλων στις 33,1 μονάδες βάσης (από 30,2 πέρυσι), έναντι των ισπανικών στις 19,8 μονάδες βάσης (από 13,3 πέρυσι), έναντι των ιταλικών στις -30,6 μονάδες βάσης (από -30,1 πέρυσι) και έναντι των γαλλικών στις 14 μονάδες βάσης (από 48,8 πέρυσι).

Παράρτημα

Προβλέψεις διεθνών οργανισμών

Σύμφωνα με το ΔΝΤ (Ιανουάριος 2025), η παγκόσμια ανάπτυξη, προβλέπεται να παραμείνει σταθερή στο 3,3% το 2025 και το 2026, με την πρόβλεψη για το 2025 να είναι κατά 0,1 ποσοστιαία μονάδα υψηλότερη από την πρόβλεψη του Οκτωβρίου ενώ παραμένει αμετάβλητη η πρόβλεψη για το 2026. Ο ΟΟΣΑ, στην πρόσφατη [επικαιροποίηση των προβλέψεων](#) του, αναθεώρησε προς τα κάτω τις προοπτικές της παγκόσμιας οικονομίας για το 2025 και το 2026. Συγκεκριμένα, εκτιμά ότι η παγκόσμια οικονομία θα αναπτυχθεί με ρυθμό 3,1% το 2025 (έναντι 3,3% στην προηγούμενη πρόβλεψη) και 3,0% το 2026 (έναντι 3,3% στην προηγούμενη πρόβλεψη). Για την Ευρωζώνη, το ΔΝΤ αναθεώρησε προς τα κάτω τις προβλέψεις για το 2025 και 2026. Για το 2025 προβλέπει ρυθμό μεγέθυνσης 1,0% (από 1,2% στην έκθεση του Οκτωβρίου), ενώ για το 2026 η πρόβλεψη διαμορφώνεται στο 1,4% (από 1,5% στην προηγούμενη πρόβλεψη). Η πρόβλεψη του ΟΟΣΑ για την Ευρωζώνη αναθεωρήθηκε προς τα κάτω κατά 0,3 ποσοστιαίες μονάδες σε σύγκριση με τον Δεκέμβριο, τόσο για το 2025 όσο και για το 2026. Συγκεκριμένα, η εκτίμηση για το 2025 διαμορφώθηκε στο 1,0% και για το 2026 στο 1,2%.

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) αναθεώρησε ([Μάρτιος 2025](#)), οριακά προς τα κάτω τις προβλέψεις για το τρέχον έτος και το επόμενο ενώ διατήρησε αμετάβλητη την πρόβλεψη για το 2027. Συγκεκριμένα, η πρόβλεψη για τον ρυθμό μεγέθυνσης της Ευρωζώνης για το 2025 διαμορφώνεται στο 0,9% για το 2025 (έναντι 1,1% τον Δεκέμβριο), στο 1,2% για το 2026 (έναντι 1,4%) και στο 1,3% για το 2027. Οι ασθενέστερες προοπτικές οφείλονται κυρίως σε αναθεωρήσεις προς τα κάτω των εξαγωγών και σε μικρότερο βαθμό, των επενδύσεων, οι οποίες αντανακλούν ισχυρότερη επίδραση της αβεβαιότητας από ό,τι αναμενόταν, καθώς και στις προσδοκίες ότι οι προκλήσεις της ανταγωνιστικότητας θα παραμείνουν πιθανότατα για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα από ό,τι είχε προβλεφθεί. Η επίμονη γεωπολιτική και πολιτική αβεβαιότητα επιβαρύνει την οικονομική ανάπτυξη της Ευρωζώνης, καθυστερώντας την ανάκαμψη. Η αβεβαιότητα στην εμπορική πολιτική, ιδιαίτερα λόγω των εντάσεων μεταξύ ΗΠΑ και Κίνας και των πιθανών αλλαγών στις σχέσεις με την ΕΕ, πλήττει τις εξαγωγές και τις επενδύσεις. Παρόλα αυτά, η αύξηση των πραγματικών μισθών και της απασχόλησης στηρίζει την κατανάλωση, που παραμένει βασικός μοχλός ανάπτυξης. Η χαλάρωση των χρηματοδοτικών συνθηκών ενισχύει τη ζήτηση, ενώ η αγορά εργασίας προβλέπεται ανθεκτική, με την ανεργία να μειώνεται σταδιακά. Παρά την πρόβλεψη αύξησης της παραγωγικότητας, διαρθρωτικές προκλήσεις εξακολουθούν να υφίστανται. Ο πληθωρισμός αυξήθηκε πρόσφατα,

αλλά αναμένεται να μειωθεί σταδιακά και να προσεγγίσει τον στόχο του 2% από το 2026. Συγκεκριμένα, ο πληθωρισμός βάσει του Εναρμονισμένου ΔTK, για το 2025 προβλέπεται να διαμορφωθεί στο 2,3%, στο 1,9% για το 2026 και στο 2,0% το 2027. Η πρόβλεψη αναθεωρήθηκε κατά 0,2 ποσοστιαίες μονάδες προς τα πάνω, σε σχέση με αυτή του Δεκεμβρίου 2024, για το 2025 και κατά 0,1 μονάδες προς τα κάτω για το 2027, ενώ παρέμεινε αμετάβλητη για το 2026. Οι αρχικές αυξήσεις προέρχονται από την ενέργεια και τα τρόφιμα, ενώ στη συνέχεια η μείωση θα επηρεαστεί από την υποχώρηση των μισθολογικών πιέσεων και την επίδραση της νομισματικής πολιτικής. Ο πληθωρισμός της ενέργειας θα παραμείνει θετικός αλλά κάτω από τον ιστορικό μέσο όρο, ενώ το 2027 αναμένεται να αυξηθεί λόγω νέων μέτρων για την κλιματική αλλαγή. Ο πληθωρισμός των τροφίμων αναμένεται να κορυφωθεί στα μέσα του 2025 και να σταθεροποιηθεί στο 2,2% το 2027. Ο πυρήνας του πληθωρισμού θα μειωθεί σταδιακά, κυρίως λόγω της αποκλιμάκωσης του πληθωρισμού στις υπηρεσίες. Η αύξηση των μισθών προβλέπεται να επιβραδυνθεί, περιορίζοντας τις πληθωριστικές πιέσεις, ενώ τα κέρδη των επιχειρήσεων θα ανακάμψουν. Οι εισαγόμενες πληθωριστικές πιέσεις θα παραμείνουν μέτριες, εφόσον δεν αλλάξουν οι εμπορικές πολιτικές της ΕΕ. Σε σύγκριση με τις προβλέψεις του Δεκεμβρίου 2024, ο πληθωρισμός του 2025 αναθεωρήθηκε προς τα πάνω λόγω υψηλότερων τιμών ενέργειας και υποτίμησης του ευρώ, ενώ το 2027 αναθεωρήθηκε ελαφρώς προς τα κάτω λόγω ασθενέστερων ενεργειακών προοπτικών.

Εξωτερικός τομέας

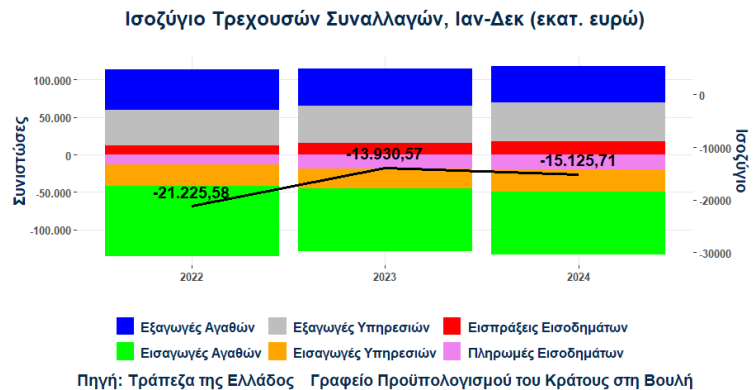
Σύμφωνα με τα τελευταία **στοιχεία** της Τράπεζας της Ελλάδος, για το 2024 το έλλειμμα του Ισοζυγίου Τρεχουσών Συναλλαγών επιδεινώθηκε κατά 1,2 δισ. ευρώ σε σχέση με το 2023. Η αύξηση του ελλείμματος οφείλεται κυρίως στην αύξηση των πληρωμών των πρωτογενών και δευτερογενών εισοδημάτων κατά 9,7% (έναντι αύξησης 37,8% το 2023) και στην αύξηση των εισαγωγών αγαθών και υπηρεσιών κατά 2,6% (έναντι μείωσης 9,4% το 2023).

Οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών αυξήθηκαν κατά 1,1% (έναντι μείωσης 2,4% το 2023), ενώ οι εισπράξεις πρωτογενών και δευτερογενών εισοδημάτων αυξήθηκαν κατά 14,7% (έναντι αύξησης 27,5% το 2023).

Όσον αφορά τις **ταξιδιωτικές εισπράξεις**,

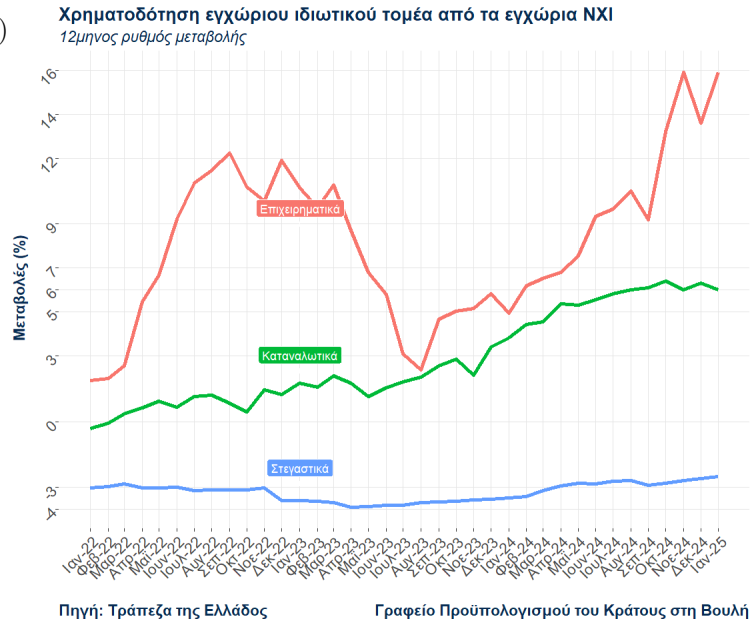
αυτές αυξήθηκαν κατά 1,1 δισ. ευρώ το 2024 σε σχέση με το 2023 (αύξηση 5,4%). Η αύξηση των ταξιδιωτικών εισπράξεων οφείλεται στην άνοδο της εισερχόμενης ταξιδιωτικής κίνησης κατά 9,8%, καθώς η μέση δαπάνη ανά ταξίδι μειώθηκε κατά 5,1%. Ειδικά για τον Δεκέμβριο του 2024, το έλλειμμα

αυξήθηκε κατά 684,2 εκατ. ευρώ, εξέλιξη που οφείλεται κυρίως στην μείωση των εισπράξεων πρωτογενών και δευτερογενών εισοδημάτων κατά 44,0% (έναντι αύξησης 51,6% το 2023), στην αύξηση των πληρωμών των πρωτογενών και δευτερογενών εισοδημάτων κατά 5,6% (έναντι αύξησης 34,8% το 2023) και στην αύξηση των εισαγωγών αγαθών και υπηρεσιών κατά 2,8% (έναντι μείωσης 4,9% το 2023). Οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών αυξήθηκαν κατά 9,0% (έναντι μείωσης 12,3% το 2023).

Τραπεζικός τομέας και ρευστότητα

Ο συνολικός καθαρός δανεισμός του ιδιωτικού τομέα (επιχειρήσεις και νοικοκυριά) από τα εγχώρια πιστωτικά ιδρύματα (Νομισματικά και Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα, NXI) ακολούθησε ανοδική πορεία την περίοδο Ιανουάριος 2024 - Ιανουάριος 2025. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, τον Ιανουάριο του 2025 το υπόλοιπο των δανείων ήταν 119,8 δισ. ευρώ, αυξημένο κατά 5,6 δισ. ευρώ (4,9%) σε ετήσια βάση. Ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής της τραπεζικής χρηματοδότησης προς μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις έχει αυξηθεί τον Ιανουάριο του 2025 στο 15,9%. Σε χαμηλότερα επίπεδα κινείται ο ρυθμός μεταβολής των καταναλωτικών δανείων (6,0%). Τα στεγαστικά δάνεια συνεχίζουν να παρουσιάζουν αρνητικό ρυθμό μεταβολής (-2,5%).

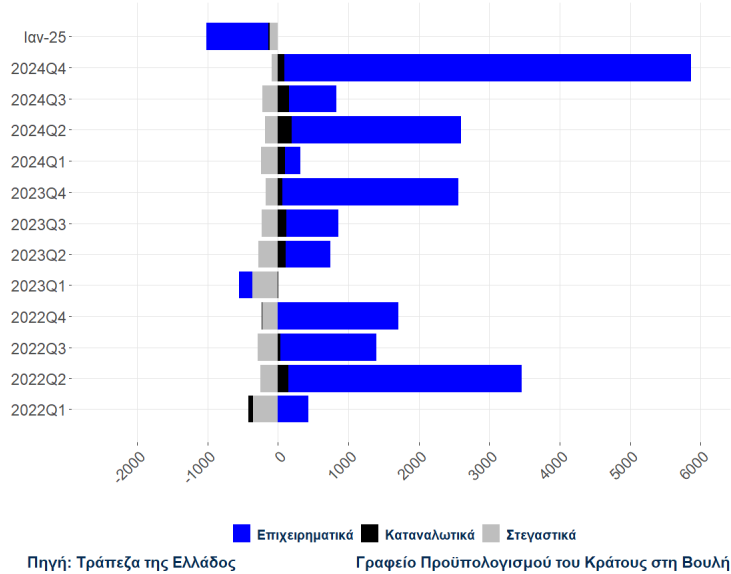

Οι καθαρές ροές που αφαιρούν τις αποπληρωμές δανείων παρουσιάζουν αύξηση κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2024 σε σύγκριση με το τέταρτο τρίμηνο του 2023. Αναφορικά με τις καταθέσεις επιχειρήσεων και νοικοκυριών, τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος καταγράφουν το ποσό των 198,8 δισ. ευρώ τον Ιανουάριο του 2025, αυξημένες κατά 9,1 δισ. ευρώ (4,8%) σε ετήσια βάση και μειωμένες κατά 4,8 δισ. ευρώ (2,4%) σε σχέση με τον Δεκέμβριο του 2024.

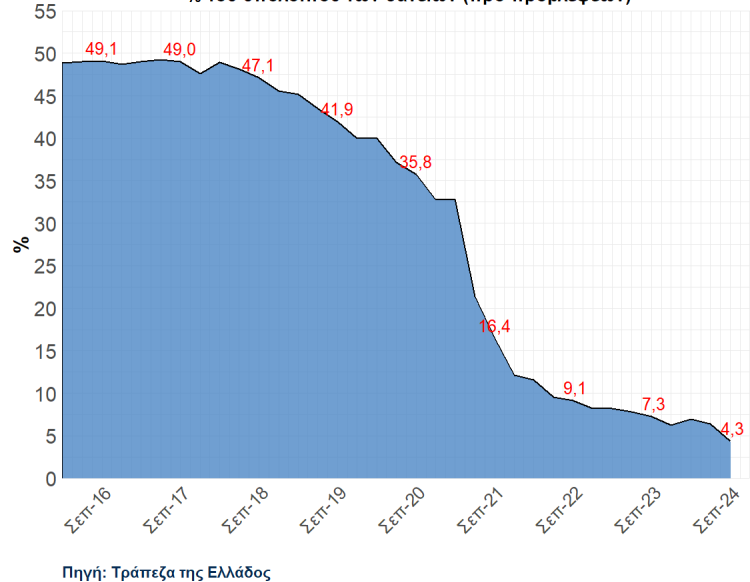
Η πρόσφατη αναβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας της Ελλάδας από τον οίκο Moody's στην επενδυτική βαθμίδα Βaa3 με σταθερές προοπτικές αποδίδεται, μεταξύ άλλων, στη σημαντική βελτίωση του τραπεζικού τομέα της χώρας.

Η μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων (NPLs) συνέβαλε καθοριστικά στη βελτίωση της υγείας του τραπεζικού συστήματος. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, τα NPLs έχουν μειωθεί τόσο σε απόλυτους αριθμούς όσο και ως ποσοστό των συνολικών δανείων, φτάνοντας στο 4,3% το Σεπτέμβριο του 2024, από 49,1% τον Σεπτέμβριο του 2016. Αυτές οι μειώσεις αποδίδονται σε στρατηγικές ενέργειες όπως οι πωλήσεις χαρτοφυλακίων και οι τιτλοποιήσεις, με χαρακτηριστικό παράδειγμα το Πρόγραμμα «Ηρακλής» (I, II, και III).

Καθαρές ροές τραπεζικών δανείων (εκατ. ευρώ)
Επιχειρηματικά vs. Καταναλωτικά vs. Στεγαστικά

Μη εξυπηρετούμενα δάνεια σε ενοποιημένη βάση % του υπολοίπου των δανείων (προ προβλέψεων)

Βραχυρόνιοι δείκτες οικονομικής δραστηριότητας

Ο εποχικά διορθωμένος **Γενικός Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής** παρουσίασε τον Ιανουάριο του 2025 αύξηση κατά 1,8% σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του 2024 και μείωση κατά 0,8% σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα.

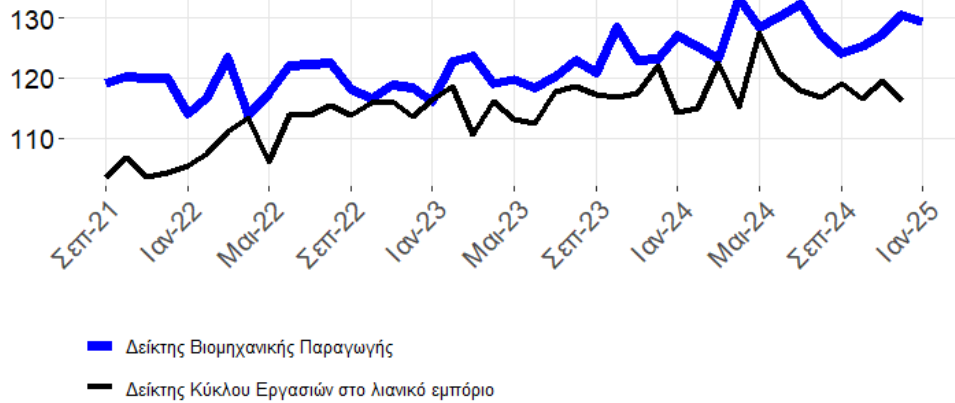
Ο εποχικά διορθωμένος **Δείκτης Κύκλου Εργασιών στο Λιανικό Εμπόριο** τον Δεκέμβριο του 2024 παρουσίασε μείωση σε ετήσια βάση κατά 4,9%, και κατά 2,9% σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα. Ο εποχικά διορθωμένος **Δείκτης Όγκου στο Λιανικό Εμπόριο** κατά τον ίδιο μήνα μειώθηκε κατά 5,6% σε ετήσια βάση και κατά 3,0% σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα.

Ο **Δείκτης Υπευθύνων Προμηθειών στη Μεταποίηση (PMI)** έκλεισε στις 52,6 μονάδες τον Φεβρουάριο, ελαφρώς χαμηλότερα από τις 52,8 του Ιανουαρίου, αν και ήταν η πιο ήπια μείωση που έχει καταγραφεί τους τελευταίους τρεις μήνες, αλλά εξακολουθώντας να βρίσκεται πάνω από τον ιστορικό μέσο όρο.²⁰ Ο τομέας της μεταποίησης στην Ελλάδα τον Φεβρουάριο του 2025 δείχνει μια συνεχιζόμενη, αν και ελαφρώς ηπιότερη, ανάκαμψη στον κλάδο. Η παραγωγή αυξήθηκε με ταχύτερο ρυθμό, ωστόσο η άνοδος των νέων παραγγελιών επιβραδύνθηκε, κυρίως λόγω μειωμένης ζήτησης από το εσωτερικό. Η απασχόληση σημείωσε τη μεγαλύτερη αύξηση των τελευταίων εννέα μηνών, καθώς οι επιχειρήσεις προσπαθούν να αντισταθμίσουν τις δυσκολίες στην εφοδιαστική αλυσίδα. Το κόστος των εισροών αυξήθηκε με τον ταχύτερο ρυθμό από τον Νοέμβριο του 2022, λόγω υψηλότερων τιμών ενέργειας και πρώτων υλών. Παρόλα αυτά, οι επιχειρήσεις προχώρησαν σε πιο συγκρατημένες αυξήσεις τιμών, προκειμένου να διατηρήσουν την ανταγωνιστικότητά τους. Η επιχειρηματική εμπιστοσύνη παρέμεινε σε υψηλά επίπεδα βάσει ιστορικών δεδομένων, αλλά ο βαθμός αισιοδοξίας υποχώρησε στο χαμηλότερο σημείο των τελευταίων τεσσάρων μηνών.

²⁰ Η τιμή του δείκτη κυμαίνεται μεταξύ 0 και 100. Όταν ο δείκτης βρίσκεται πάνω από το σημείο μηδενικής μεταβολής 50 αυτό υποδεικνύει γενική ανάπτυξη της συγκεκριμένης μεταβλητής σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα, ενώ ένδειξη κάτω από το 50 υποδεικνύει γενική μείωση.

Βραχυχρόνιοι δείκτες οικονομικής δραστηριότητας

Βιομηχανική παραγωγή (επ. διορθωμένος)
Κύκλος εργασιών στο λιανικό εμπόριο (επ. διορθωμένος)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή

Δείκτες τιμών παραγωγών και εισαγωγών στη βιομηχανία

Σχετικά μικρή αύξηση κατέγραψαν ο δείκτης τιμών παραγωγού στη βιομηχανία και ο δείκτης τιμών εισαγωγών στη βιομηχανία τον Ιανουάριο του 2025.

Συγκεκριμένα, τον Ιανουάριο του 2025 ο δείκτης τιμών παραγωγού στη βιομηχανία αυξήθηκε σε ετήσια βάση κατά 0,3% έναντι μείωσης 7,0% την αντίστοιχη περίοδο πέρυσι, ενώ σε σχέση με τον Δεκέμβριο του 2024 παρουσίασε αύξηση 1,9%. Η ετήσια αύξηση οφείλεται κατά κύριο λόγο στην αύξηση του δείκτη τιμών παραγωγού εγχώριας αγοράς κατά 0,5% και στη μείωση του δείκτη τιμών παραγωγού εξωτερικής αγοράς κατά 0,2%. Ο δείκτης τιμών εισαγωγών στη βιομηχανία για τον Ιανουάριο του 2025 παρουσίασε ετήσια αύξηση 0,1% έναντι μείωσης 6,4% την αντίστοιχη περίοδο πέρυσι, ενώ σε σχέση με τον Δεκέμβριο αυξήθηκε κατά 1,2%.

Ήπια ανοδική τάση στις τιμές παραγωγού και εισαγωγών στη βιομηχανία, με ενδείξεις σταθεροποίησης μετά τις περσινές μειώσεις

Εκδοτικό πρόγραμμα ΟΔΔΗΧ

Πίνακας 1: Εκδοτικό πρόγραμμα ΟΔΔΗΧ

Έκδοση	Ημερομηνία	Απόδοση (%)	Κουπόνι (%)	Λήξη / Διάρκεια	Ποσό (εκατ. ευρώ)
Επανεκδοση ομολόγου	13/3/2025	4,408	4,125	15/6/2054	1.000
Επανεκδοση ομολόγου	13/3/2025	4,057	4,375	18/7/2038	2.000
Επανεκδοση ομολόγου	19/2/2025	3,24	3,625	15/6/2035	250
Νέα έκδοση ομολόγου	14/1/2025	3,637	3,625	15/6/2035	4.000
Έκδοση εντόκων γραμματίων	5/3/2025	2,15	-	52 εβδομάδες	500
Έκδοση εντόκων γραμματίων	26/3/2025	2,10	-	26 εβδομάδες	500
Έκδοση εντόκων γραμματίων	29/1/2025	2,37	-	13 εβδομάδες	500

Αποκρατικοποιήσεις

Το Υπερταμείο (Growthfund) ανακοίνωσε:

- στις 19 Φεβρουαρίου 2025, τη ματαίωση της διαγωνιστικής διαδικασίας για την απόκτηση του πλειοψηφικού μεριδίου συμμετοχής (67%) στο μετοχικό κεφάλαιο της «Οργανισμός Λιμένος Βόλου Α.Ε.» (ΟΛΒ Α.Ε.). Οι υποδομές του Λιμένα Βόλου ενισχύονται με σημαντικά έργα αποκατάστασης και αναβάθμισης ύψους 9 εκατ. ευρώ από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) μετά και την κακοκαιρία “Daniel”, γεγονός που μεταβάλλει την οικονομική και λειτουργική αξία του λιμένα. Ως εκ τούτου, το Υπερταμείο σκοπεύει να διερευνήσει τις δυνατότητες αυτοτελούς ανάπτυξης του λιμένος Βόλου.
- στις 24 Ιανουαρίου 2025, την υπογραφή του πρωτόκολλου παράδοσης – παραλαβής μεταξύ του Οργανισμού Λιμένος Καβάλας και της υπο-παραχωρησιούχου εταιρείας «ΣΑΡΙΣΑ Υπό-Παραχώρηση Λιμένος Καβάλας

Φίλιππος II Α.Ε.» (ΣΑΡΙΣΑ Α.Ε.), η οποία σηματοδοτεί την έναρξη της υπο-παραχώρησης για την αξιοποίηση του εμπορικού λιμένα «Φίλιππος Β». Ο επενδυτής αναλαμβάνει για 40 έτη το δικαίωμα χρήσης, λειτουργίας, συντήρησης και εκμετάλλευσης ενός σταθμού πολλαπλών χρήσεων σε τμήμα του συγκεκριμένου λιμένα. Βάσει της συμφωνίας, η συνολική αξία του τιμήματος διαμορφώνεται σε περίπου 34 εκατ. ευρώ συμπεριλαμβανομένου του εφάπαξ τιμήματος και των εγγυημένων αμοιβών που θα καταβάλλονται ετησίως προς το Δημόσιο κατά την τεσσαρακονταετή περίοδο παραχώρησης. Επιπρόσθετα, προβλέπονται επενδύσεις 36 εκατ. ευρώ για την περαιτέρω ανάπτυξη του λιμένα, όπως και πραγματοποίηση δαπανών βαριάς συντήρησης. Επιπλέον, ο επενδυτής αναλαμβάνει την υποχρέωση της εκπόνησης μελέτης αναδάσωσης της περιοχής των Άσπρων Χωμάτων, της υλοποίησης του έργου της αναδάσωσης και τα έργα συντήρησης, καθαρισμού, προστασίας και φύλαξης της περιοχής καθ' όλη τη διάρκεια της υπο-παραχώρησης.

- στις 4 Δεκεμβρίου 2024, ότι ανακήρυξε προτιμητέο επενδυτή, στο πλαίσιο του διαγωνισμού για την 40ετή παραχώρηση του δικαιώματος διοίκησης, διαχείρισης, λειτουργίας, ανάπτυξης, επέκτασης, συντήρησης και εκμετάλλευσης του Διεθνούς Αεροδρομίου Καλαμάτας «Καπετάν Βασ. Κωνσταντακόπουλος», την Κοινοπραξία FRAPORT AG - DELTA AIRPORT INVESTMENTS AE - ΠΗΛΕΑΣ ΑΕ. Η οικονομική προσφορά ανέρχεται συνολικά σε 45,2 εκατ. ευρώ, οι επενδύσεις της πρώτης τριετίας για το αεροδρόμιο θα ανέλθουν σε 28,3 εκατ. ευρώ, ενώ το Υπερταμείο θα εισπράξει επιπλέον μερίσματα από τη συμμετοχή του με ποσοστό 10% στο μετοχικό κεφάλαιο της Παραχωρησιούχου Κοινοπραξίας.

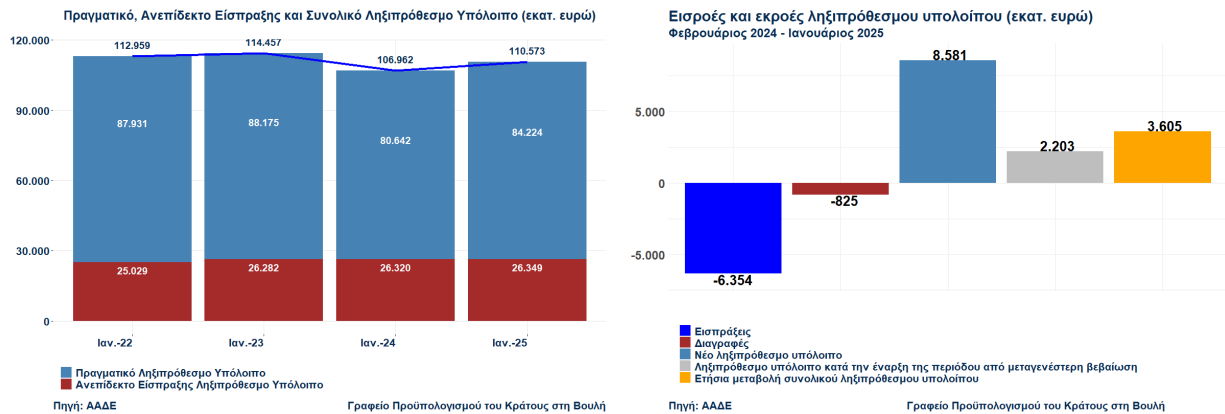
Το Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (ΤΑΙΠΕΔ), εταιρεία μέλος του Υπερταμείου, ανακοίνωσε:

- στις 23 Δεκεμβρίου 2024, την υπογραφή της σύμβασης για το έργο της αποκατάστασης των λειτουργικών βαθών Λιμένα Βόλου μετά τις κακοκαιρίες “Daniel” και “Elias”, μεταξύ του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής και της Ανάδοχης εταιρείας, «ΤΕΚΑΛ». Το έργο, συμβατικής αξίας 9,5 εκατ. ευρώ, περιλαμβάνει τη μελέτη και υλοποίηση της αποκατάστασης των λειτουργικών βαθών (εχβάθυνσης) της λιμενολεκάνης του Λιμένα Βόλου, με απομάκρυνση των προσχώσεων που έχουν συσσωρευτεί μετά τα ακραία καιρικά φαινόμενα “Daniel” και “Elias” τον Σεπτέμβριο του 2023.
- στις 19 Δεκεμβρίου 2024, από κοινού με την HELLENIQ ENERGY Holdings, την υπογραφή συμφωνίας για την πώληση στο ΤΑΙΠΕΔ ποσοστού 35% του μετοχικού κεφαλαίου της ΔΕΠΑ εμπορίας Α.Ε. που κατέχει η HELLENIQ ENERGY Holdings. Το τίμημα της συναλλαγής ορίζεται αρχικά στα 208 εκατ.

ευρώ με βάση τη λογιστική αξία της Ενοποιημένης Καθαρής Θέσης 31.12.2023 του ομίλου ΔΕΠΑ Εμπορίας, ενώ προβλέπεται μηχανισμός μελλοντικής αναπροσαρμογής της αξίας.

Ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις Δημοσίου

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΑΑΔΕ, το συνολικό ληξιπρόθεσμο υπόλοιπο²¹ στο τέλος του Ιανουαρίου του 2025, διαμορφώθηκε στα 110,6 δισ. ευρώ, αυξημένο κατά 3,6 δισ. ευρώ σε σχέση με τον Ιανουάριο του 2024. Σημειώνεται ότι ποσοστό 23,8% του συνολικού ληξιπρόθεσμου υπολοίπου, που αντιστοιχεί σε 26,3 δισ. ευρώ,

αφορά σε οφειλές που χαρακτηρίζονται ως ανεπίδεκτες είσπραξης²². Η αύξηση του συνολικού ληξιπρόθεσμου υπολοίπου υπολογίζεται από (α) τις νέες ληξιπρόθεσμες οφειλές ύψους 8,6 δισ. ευρώ συν (β) τις ληξιπρόθεσμες οφειλές κατά την 1/2/2024 που βεβαιώθηκαν μεταγενέστερα ύψους 2,2 δισ. ευρώ, μείον (γ) τις εισπράξεις και διαγραφές, οι οποίες αγγίζουν συνολικά τα 7,2 δισ. ευρώ.

Εξετάζοντας την ποιοτική διάρθρωση του πραγματικού ληξιπρόθεσμου υπολοίπου διαπιστώνουμε ότι το 60,6% αυτού, που αντιστοιχεί σε 51,1 δισ. ευρώ, πηγάζει από φορολογικές οφειλές. Το υπόλοιπο των πραγματικών ληξιπρόθεσμων οφειλών προέρχεται από άλλες κατηγορίες οφειλής, οι οποίες παρουσιάζουν χαμηλό ποσοστό είσπραξης.

²¹Το «Συνολικό Ληξιπρόθεσμο Υπόλοιπο» περιλαμβάνει τις συσσωρευμένες οφειλές στο τέλος κάθε μήνα αναφοράς, ανθροίζοντας το «παλιό» ληξιπρόθεσμο χρέος, όπως διαμορφώθηκε στις 30/11 του προηγούμενου έτους, με το «νέο» ληξιπρόθεσμο χρέος, όπως διαμορφώθηκε μέχρι τον μήνα αναφοράς και αφαιρώντας εισπράξεις και διαγραφές έναντι «παλιού» και «νέου» ληξιπρόθεσμου χρέους μέχρι τον μήνα αναφοράς.

²²Πρόκειται για οφειλές των οποίων η είσπραξη είναι αντικειμενικά αδύνατη, βάσει των προϋποθέσεων που ορίζονται στο άρθρο 82 του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ΝΔ 356/1974). Αφορά για παράδειγμα περιπτώσεις στις οποίες ο οφειλέτης και οι συνυπόχρεοί του δε διαθέτουν περιουσιακά στοιχεία και ολοκληρώθηκε η διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης επί κινητών, ακινήτων και απαιτήσεων του οφειλέτη (και έπαυσαν οι εργασίες πτώχευσης αν πρόκειται για πτωχό). Οι οφειλές αυτές σημείωσαν μικρή αύξηση σε ετήσια βάση, κατά 28,7 εκατ. ευρώ. Κατά συνέπεια η αύξηση του συνολικού ληξιπρόθεσμου υπολοίπου προέρχεται από τη μεταβολή του «πραγματικού» ληξιπρόθεσμου υπολοίπου, δηλαδή του συνολικού μετά την αφαίρεση του ανεπίδεκτου είσπραξης υπολοίπου, το οποίο σημείωσε αύξηση κατά 3.581,7 εκατ. ευρώ σε ετήσια βάση αγγίζοντας την 1/2/2025 τα 84,2 δισ. ευρώ.

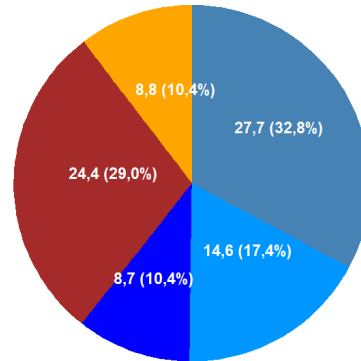
Σύμφωνα με στοιχεία της ΑΑΔΕ, σε αυτές περιλαμβάνονται τα πρόστιμα (φορολογικά και μη φορολογικά) τα οποία αποτελούν το 29% του πραγματικού ληξιπρόθεσμου υπολοίπου, καθώς αγγίζουν τα 24,4 δισ. ευρώ και οι μη φορολογικές οφειλές (δάνεια, δικαστικά έξοδα, καταλογισμοί κτλ.), οι οποίες αποτελούν το 10,4% του πραγματικού ληξιπρόθεσμου υπολοίπου, ποσοστό που αντιστοιχεί σε 8,8 δισ. ευρώ. Λαμβάνοντας υπόψη ότι 8,7 δισ. ευρώ από τις φορολογικές οφειλές πηγάζουν από αφερέγγυους οφειλέτες και

14,6 δισ. ευρώ αφορούν σε οφειλές με λήξη δόσεων πέραν της τελευταίας δεκαετίας, απομένουν 27,7 δισ. ευρώ οφειλών από τις οποίες, σύμφωνα με στοιχεία της ΑΑΔΕ, πηγάζει άνω του 90% των εισπράξεων. Με άλλα λόγια το σύνολο σχεδόν των εισπράξεων προέρχεται από μόλις το 32,8% του πραγματικού ληξιπρόθεσμου υπολοίπου.

Ένα ιδιαίτερος ενδιαφέρον θέμα που σχετίζεται με τις εισπράξεις είναι αυτό του Κενού Είσπραξης Οφειλών προς τη Φορολογική Διοίκηση. Το Κενό Είσπραξης μετρά τη διαφορά ανάμεσα στη φορολογική επιβάρυνση που επιβάλλεται στους φορολογούμενους και το βάρος που τελικά εκείνοι αναλαμβάνουν. Ειδικότερα, η μέση φορολογική επιβάρυνση υπολογίζεται από το σύνολο του απαιτητού ποσού από τη Φορολογική Διοίκηση εντός του έτους προς το ΑΕΠ, το οποίο χρησιμοποιείται ως μια μακροοικονομική προσέγγιση της φορολογικής βάσης. Υπό ευρεία έννοια ο λόγος αυτός προσεγγίζει ένα “μέσο φορολογικό συντελεστή”. Το απαιτητό ποσό υπολογίζεται σε ταμειακή βάση και περιλαμβάνει το σύνολο των λήξεων δόσεων εντός του έτους, ανεξάρτητα από τον χρόνο βεβαίωσης των οφειλών, δηλαδή περιλαμβάνει και οφειλές που βεβαιώθηκαν τα προηγούμενα έτη αλλά έχουν λήξεις δόσεων εντός του έτους αναφοράς (έχοντας αφαιρέσει τις οφειλές που έχουν διαγραφεί).

Αντίστοιχα, το φορολογικό βάρος που επωμίζονται οι φορολογούμενοι υπολογίζεται από το σύνολο των εισπράξεων της Φορολογικής Διοίκησης εντός του έτους προς το ΑΕΠ, εκτιμώντας με τον τρόπο αυτό έναν, υπό ευρεία έννοια, “αποτελεσματικό φορολογικό συντελεστή”. Στις συνολικές εισπράξεις περιλαμβάνονται και αυτές που προέρχονται από το απόθεμα του ληξιπρόθεσμου υπολοίπου στην αρχή του έτους αναφοράς, καθώς,

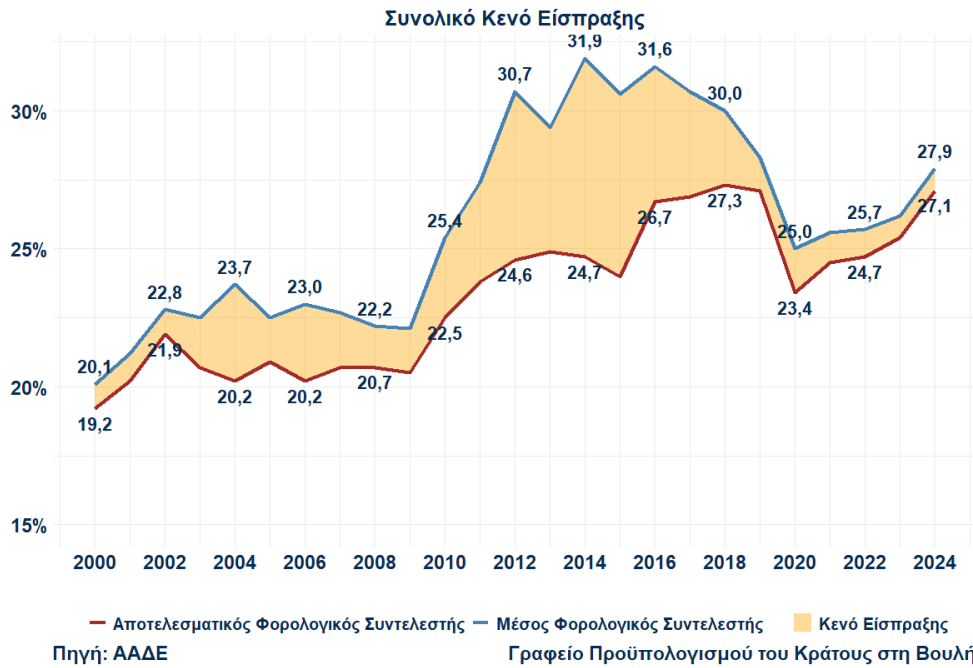
Κατανομή πραγματικού ληξιπρόθεσμου υπολοίπου (δισ. ευρώ)
Σε παρένθεση αναφέρονται ποσοστά

■ Μη φορολογικές οφειλές
 ■ Πρόστιμα
■ Φορολογικές οφειλές αφερέγγυων οφειλετών
 ■ Φορολογικές οφειλές με λήξη δόσεων εκτός δεκαετίας
■ Φορολογικές οφειλές με μεγαλύτερη πιθανότητα είσπραξης

Πηγή: ΑΑΔΕ

Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή

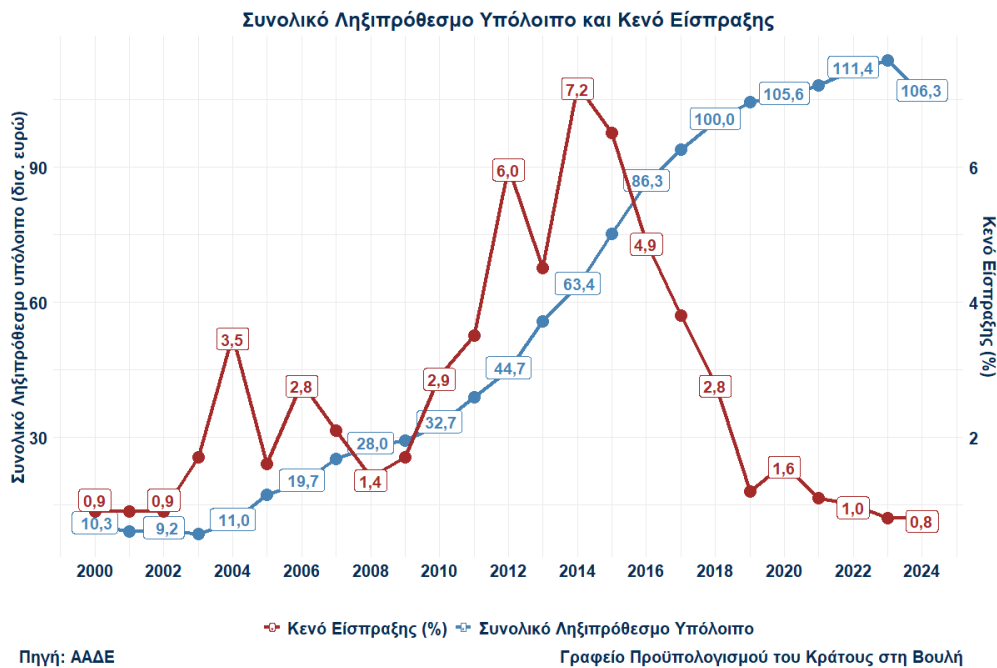
αν και δεν αφορούν το καθαρό απαιτητό ποσό εντός του εν λόγω έτους, υποκαθιστούν εισπράξεις έναντι αυτού, αφού οι φορολογούμενοι επιλέγουν να ανταποκριθούν σε παλαιότερες υποχρεώσεις σε βάρος των τρεχουσών.

Στο σχετικό διάγραμμα περιγράφεται η εξέλιξη των ανωτέρω μεγεθών κατά την περίοδο 2000 έως 2024, ενώ μπορούμε στην ανάλυσή μας να διακρίνουμε τις ακόλουθες περιόδους:

- Την περίοδο 2001-2008 καταγράφηκαν υψηλοί ρυθμοί ανάπτυξης που οδήγησαν σε αύξηση των εσόδων της Φορολογικής Διοίκησης κατά 65,9%. Ωστόσο, η αύξηση των εσόδων φαίνεται να είναι αποτέλεσμα της αύξησης του “μέσου φορολογικού συντελεστή” (κατά 4,8%), καθώς ο δείκτης είσπραξης των εσόδων της Φορολογικής Διοίκησης μειώθηκε κατά 2%.
- Την περίοδο 2008-2016 το ΑΕΠ μειώθηκε κατά 26,8% στο πλαίσιο της βαθιάς οικονομικής κρίσης. Ο “μέσος φορολογικός συντελεστής” αυξήθηκε κατά 42,4%, αγγίζοντας το 2014 το υψηλότερό του σημείο (31,9%). Παράλληλα, το ίδιο έτος ο “αποτελεσματικός φορολογικός συντελεστής” διαμορφώνεται στο 24,7%, με αποτέλεσμα να καταγράφεται το υψηλότερο Κενό Είσπραξης, ύψους 7,2%, αντανακλώντας τη συρρίκνωση της φοροδοτικής ικανότητας των φορολογουμένων.
- Την περίοδο 2016-2019 παρατηρείται ανάκαμψη της οικονομικής δραστηριότητας με τα έσοδα της Φορολογικής Διοίκησης να αυξάνονται κατά περίπου 8%. Παράλληλα, ο δείκτης είσπραξης σημείωσε αύξηση κατά

13,5%, παρά τη μείωση του “μέσου φορολογικού συντελεστή” κατά 10%, αναδεικνύοντας την βελτίωση της αποτελεσματικότητας της Φορολογικής Διοίκησης. Ενδεικτικό είναι ότι το Κενό Είσπραξης διαμορφώθηκε το 2019 στο 1,2%.

- Την περίοδο 2019-2020, η οποία χαρακτηρίζεται από τις επιπτώσεις της κρίσης του COVID-19 στην οικονομία, ο “μέσος φορολογικός συντελεστής” μειώθηκε κατά 12,2% και οι εισπράξεις μειώθηκαν κατά 21,7%, με αποτέλεσμα το Κενό Είσπραξης να αγγίζει το 2020 το 1,6%.
- Την περίοδο 2020-2024, με την σταδιακή αποκατάσταση της οικονομικής δραστηριότητας, ο “μέσος φορολογικός συντελεστής” αυξάνεται κατά 11,8% και τα έσοδα προς τη Φορολογική Διοίκηση αυξάνονται κατά 64%. Η αύξηση τόσο του “μέσου”, όσο και του “αποτελεσματικού φορολογικού συντελεστή” (κατά 15,7%), σε συνδυασμό με την ενίσχυση της εισπρακτικής απόδοσης της Φορολογικής Διοίκησης κατά 3,5%, οδήγησε σε μείωση του Κενού Είσπραξης το οποίο διαμορφώθηκε το 2024 στο 0,8%, αγγίζοντας το χαμηλότερο ποσοστό του σε όλη την υπό εξέταση περίοδο.

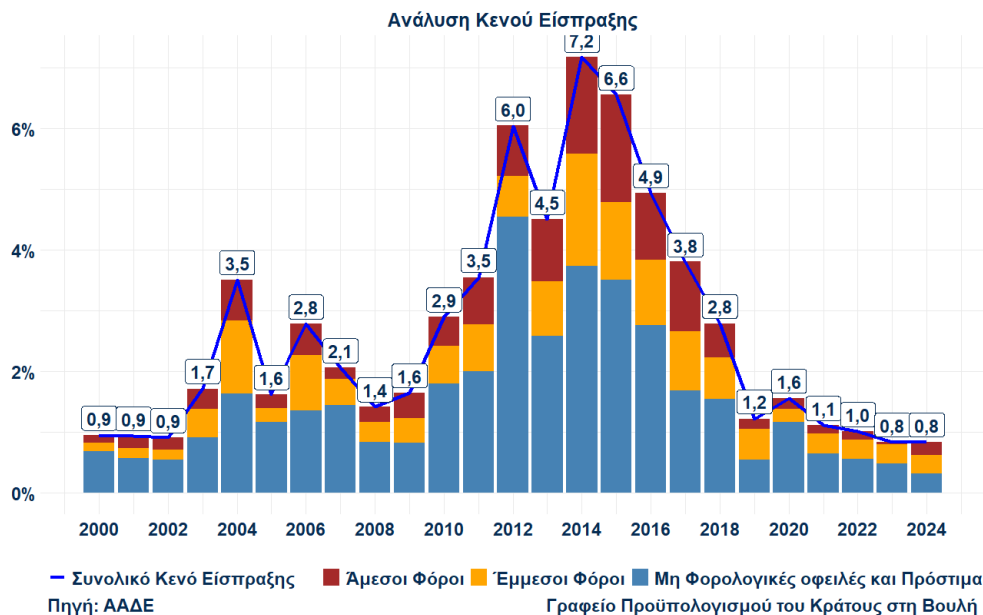

Η εξέλιξη του Κενού Είσπραξης είναι καθοριστικός παράγοντας για την πορεία του συνολικού ληξιπρόθεσμου υπολοίπου, όπως αυτό συσσωρεύεται με την πάροδο των ετών μέχρι να αγγίξει τα 106,3 δισ ευρώ το 2024²³.

²³ Αφορά βεβαιώσεις οφειλών μέχρι την αρχή του έτους αναφοράς.

Χαρακτηριστικό είναι ότι μετά το 2015 το Κενό Είσπραξης παρουσιάζει μείωση (με εξαίρεση το 2020 που αυξήθηκε λόγω των οικονομικών επιπτώσεων της κρίσης του COVID-19), ενώ το ίδιο χρονικό διάστημα ο ρυθμός αύξησης του συνολικού ληξιπρόθεσμου σταδιακά μειώνεται. Το 2024 μάλιστα, που το Κενό Είσπραξης αγγίζει το χαμηλότερό του σημείο (0,8%), παρατηρείται μείωση του συνολικού ληξιπρόθεσμου υπολοίπου σε ετήσια βάση κατά 7%²⁴.

Αναλύοντας, τέλος, τις επιμέρους κατηγορίες από τις οποίες προέρχεται το Κενό Είσπραξης διαπιστώνεται ότι σε όλα τα έτη το μεγαλύτερο μέρος του Κενού Είσπραξης πηγάζει από τις μη φορολογικές οφειλές και τα πρόστιμα (57,3% κατά μέσο όρο). Ακολουθούν οι έμμεσοι φόροι²⁵ με μέσο ποσοστό συμμετοχής 24,3%, ενώ την μικρότερη συμμετοχή στη διαμόρφωση του Κενού Είσπραξης έχουν οι άμεσοι φόροι²⁶ (18,4%).

²⁴Η μείωση του ληξιπρόθεσμου υπολοίπου αφορά το έτος 2023 και ερμηνεύεται από διαγραφή οφειλών συνολικού ποσού 10,4 δισ. ευρώ της ΟΣΕ ΑΕ, όπως αναλυτικά περιγράφεται στα υπ' αριθμ. πρωτ. ΔΙΕΣΕΕ Α 1065873 ΕΞ 2023/19-5-23 και ΔΙΕΣΕΕ Α 1079093 ΕΞ 2023/20-6-23 έγγραφα.

²⁵Για τον υπολογισμό των έμμεσων φόρων χρησιμοποιήθηκαν οι κατηγορίες φόρων: ΦΠΑ, Άλλοι Έμμεσοι Φόροι, Φόρος Μεταβίβασης και Συγκέντρωσης Κεφαλαίου, Τέλη και Χαρτόσημα, Φόροι Κατανάλωσης, Λοιπές Εισφορές, Ειδικό Φόρο Κατανάλωσης, Έμμεσοι Φόροι υπέρ Τρίτων, Τέλη Κυκλοφορίας, Λοιποί έμμεσοι Φόροι.

²⁶Για τον υπολογισμό των άμεσων φόρων χρησιμοποιήθηκαν οι εξής κατηγορίες φόρων: Εισόδημα, Άλλοι Άμεσοι Φόροι, Ειδικές Κατηγορίες Εισοδήματος, Φόροι στην Περιουσία, Έκτακτοι Άμεσοι Φόροι, Λοιποί Άμεσοι Φόροι.

Ποιοτική διάρθρωση ληξιπρόθεσμων οφειλών φορολογουμένων

Αναφορικά με τον συνολικό αριθμό των οφειλετών, στο τέλος Ιανουαρίου του 2025 παρατηρείται μείωση κατά 90.256 πρόσωπα (φυσικά και νομικά) σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2024 με αποτέλεσμα να διαμορφώνεται στους 3.841.369 οφειλέτες. Αναλυτικότερα, η εν λόγω μείωση προέρχεται από τις χαμηλότερες κατηγορίες οφειλής (μέχρι 500 ευρώ), με τον αριθμό των οφειλετών να μειώνεται κατά 116.474 πρόσωπα²⁷. Αντιθέτως, αύξηση του αριθμού των οφειλετών καταγράφεται σε υψηλότερες οφειλές, με την μεγαλύτερη να εντοπίζεται στην κατηγορία μεταξύ 10.000 και 100.000 ευρώ (κατά 20.661 πρόσωπα).

Πίνακας 2: Κατανομή πλήθους οφειλετών με χρέη προς τη Φορολογική Διοίκηση

Εύρος οφειλής (ευρώ)	Πλήθος ΑΦΜ	Πλήθος ΑΦΜ	Μεταβολή πλήθους οφειλετών
	οφειλετών κατά την 1/2/2024	οφειλετών κατά την 1/2/2025	
<50	690.643	666.600	-24.043
50-500	1.401.835	1.309.404	-92.431
500-10.000	1.478.959	1.480.872	1.913
10.000-100.000	306.301	326.962	20.661
100.000-1.000.000	44.507	47.701	3.194
>1.000.000	9.380	9.830	450
Σύνολο	3.931.625	3.841.369	-90.256

Πηγή: ΑΑΔΕ

Η μείωση του αριθμού των οφειλετών στο εύρος οφειλής μέχρι 500 ευρώ συνοδεύεται από μείωση του συνολικού ληξιπρόθεσμου υπολοίπου σε ετήσια βάση κατά 17,2 εκατ. ευρώ συνολικά²⁸. Ωστόσο, το συνολικό ληξιπρόθεσμο υπόλοιπο αυξάνεται στις υψηλότερες κατηγορίες οφειλής, με τη μεγαλύτερη αύξηση να εντοπίζεται σε οφειλές άνω του 1 εκατ. ευρώ (κατά 2 δις. ευρώ).

²⁷Για μεγαλύτερη ακρίβεια σημειώνεται ότι η μείωση του αριθμού των οφειλετών παρατηρείται και στο εύρος οφειλής από 500 μέχρι 2.000 ευρώ κατά 11.578 πρόσωπα.

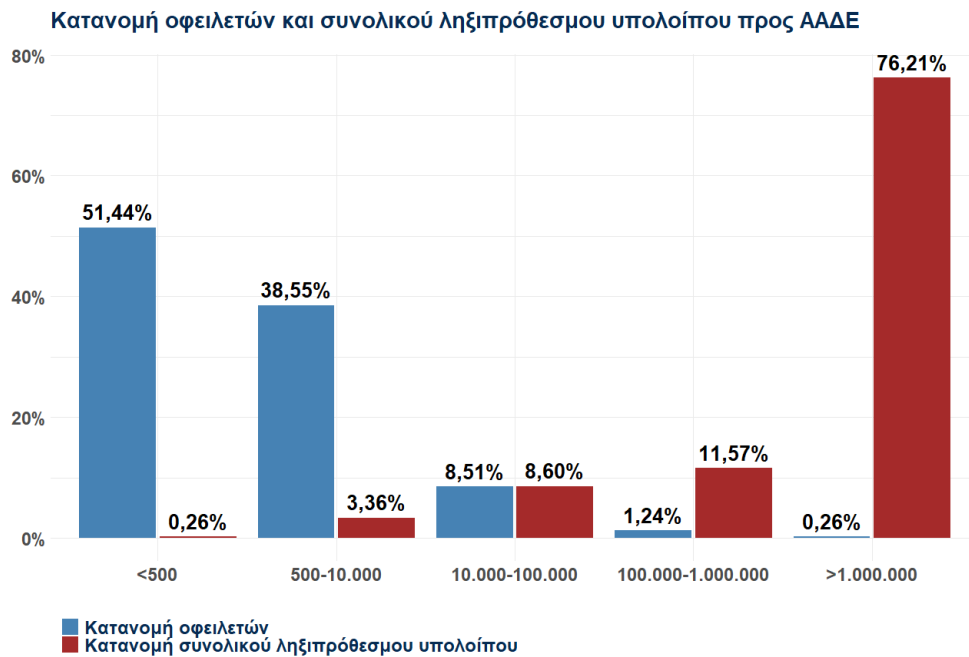
²⁸Αναλυτικότερα σημειώνεται ότι μείωση του συνολικού ληξιπρόθεσμου υπολοίπου πηγάζει από το εύρος οφειλής μεταξύ 10 και 500 ευρώ, καθώς οι οφειλές κάτω των 10 ευρώ σημειώνουν μικρή αύξηση κατά 6.007 ευρώ. Μείωση επίσης παρατηρείται και στις οφειλές από 500 έως 2.000 ευρώ κατά 7,8 εκατ. ευρώ.

Πίνακας 3: Κατανομή ληξιπρόθεσμων οφειλών προς τη Φορολογική Διοίκηση, σε εκατ. ευρώ

Εύρος οφειλής (ευρώ)	Ληξιπρόθεσμες οφειλές κατά την 1/2/2024	Ληξιπρόθεσμες οφειλές κατά την 1/2/2025	Μεταβολή ληξιπρόθεσμων οφειλών
<50	12	11	0
50-500	295	279	-17
500-10.000	3.646	3.710	64
10.000-100.000	8.774	9.514	739
100.000-1.000.000	12.010	12.789	780
>1.000.000	82.258	84.270	2.012
Σύνολο	106.995	110.573	3.577

Σημείωση: Η απόκλιση στο συνολικό ληξιπρόθεσμο υπόλοιπο κατά την 1/2/2024 σε σχέση με αυτό που αναφέρεται σε άλλα σημεία της ενότητας οφείλεται στον διαφορετικό χρόνο άντλησης των στοιχείων.

Πηγή: ΑΑΔΕ

Πηγή: ΑΑΔΕ

Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή

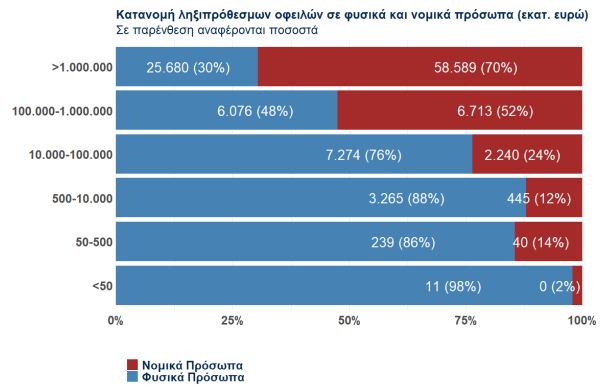
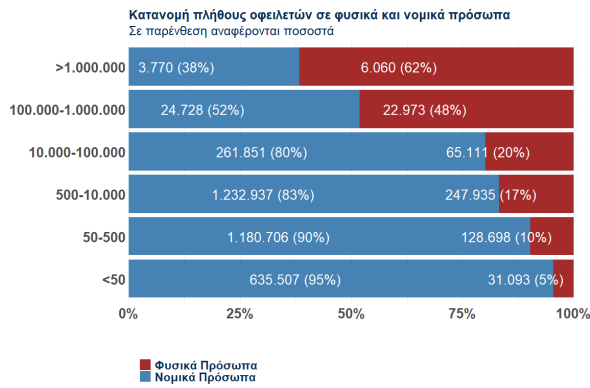
Εξετάζοντας την κατανομή των οφειλετών και του συνολικού ληξιπρόθεσμου υπολοίπου διαπιστώνεται ότι το σύνολο σχεδόν των οφειλών (96,4%) πηγάζει από την κατηγορία άνω των 10.000 ευρώ. Ειδικότερα, στο εύρος οφειλής άνω του 1 εκατ. ευρώ συγκεντρώνεται το 76,2% του συνολικού ληξιπρόθεσμου υπολοίπου και μόλις το 0,3% των οφειλετών. Αντιθέτως, το 90% των οφειλετών συγκεντρώνεται στις οφειλές έως 10.000 ευρώ με το συνολικό τους ληξιπρόθεσμο υπόλοιπο να αγγίζει το 3,6% των συνολικών οφειλών.

Αξίζει επίσης να σημειωθεί η διαφορετική συμμετοχή φυσικών και νομικών προσώπων στη διαμόρφωση του συνολικού ληξιπρόθεσμου υπολοίπου. Συγκεκριμένα οι οφειλές των φυσικών προσώπων αποτελούν το 38,5% του συνόλου, αγγίζοντας τα 42,5 δισ. ευρώ, ενώ οι οφειλές των νομικών προσώπων διαμορφώνονται στα 68 δισ. ευρώ, ποσό που αντιστοιχεί στο 61,5% του συνόλου.

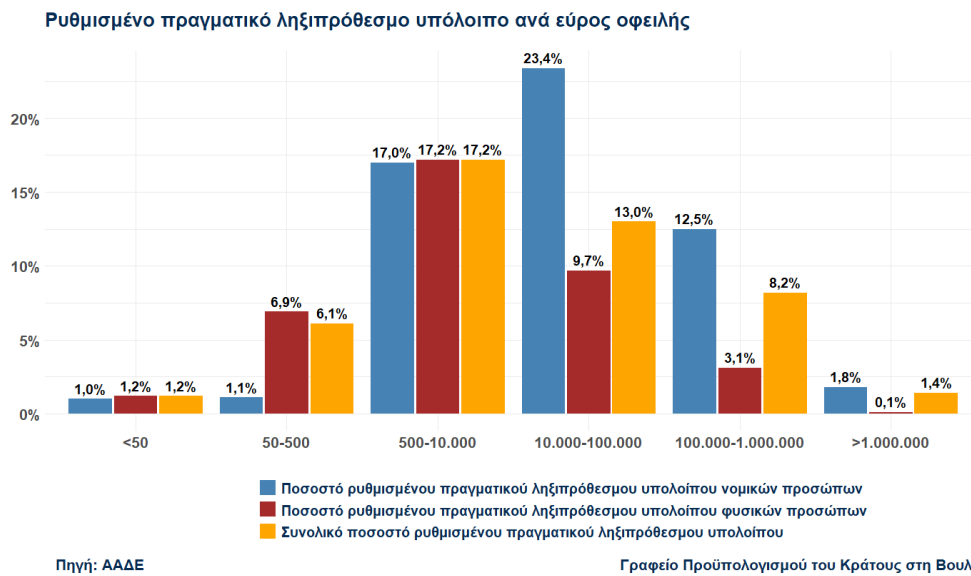
Αναλύοντας τα στοιχεία οφειλών των φυσικών και νομικών προσώπων ανά εύρος οφειλής διαπιστώνεται ότι στις χαμηλές κατηγορίες οφειλών το σύνολο σχεδόν του ληξιπρόθεσμου υπολοίπου προέρχεται από τα φυσικά πρόσωπα. Ενδεικτικό είναι ότι το 97,9% των οφειλών κάτω των 50 ευρώ και το 87,9% των οφειλών κάτω των 10.000 ευρώ πηγάζει από τα φυσικά πρόσωπα. Αντίστοιχα, το πλήθος των φυσικών προσώπων που οφείλουν λιγότερα από 50 ευρώ αντιστοιχεί στο 95,3% των οφειλετών αυτής της κατηγορίας οφειλής, ενώ για οφειλές μικρότερες των 10.000 ευρώ το πλήθος των φυσικών προσώπων διαμορφώθηκε στο τέλος του Ιανουαρίου του 2025 στα 3.049.150 άτομα, αποτελώντας το 88,2% του συνόλου για το συγκεκριμένο εύρος οφειλής.

Αντιθέτως, όσο αυξάνεται το ύψος των οφειλών ενισχύεται και ο ρόλος των νομικών προσώπων στη διαμόρφωση του ληξιπρόθεσμου υπολοίπου. Ειδικότερα, στην κατηγορία ληξιπρόθεσμου υπολοίπου άνω του 1 εκατ. ευρώ τα νομικά πρόσωπα συμμετέχουν στις οφειλές κατά 69,5%, με το ληξιπρόθεσμο υπόλοιπό τους να αγγίζει στο τέλος του Ιανουαρίου του 2025 τα 58,6 δισ. ευρώ. Αντίστοιχα, το πλήθος των νομικών προσώπων που οφείλουν πάνω από 1 εκατ. ευρώ διαμορφώθηκε στα 6.060, αποτελώντας το 61,6% του πλήθους των οφειλετών σε αυτό το εύρος οφειλής.

Αναφορικά με τη ρύθμιση των οφειλών, σημειώνεται ότι μόλις το 4,4% του πραγματικού ληξιπρόθεσμου υπολοίπου βρίσκεται σε ρύθμιση, ποσοστό που αντιστοιχεί σε 3,7 δισ. ευρώ. Το υψηλότερο ποσοστό των συνολικών ρυθμισμένων οφειλών (17,2%) εντοπίζεται στο εύρος 500 με 10.000 ευρώ, ενώ εντός αυτού του εύρους το ποσοστό των ρυθμισμένων οφειλών αγγίζει το 19,3% για ποσά από 2.000 έως 3.000 ευρώ. Ωστόσο, τα ποσοστά διαφέρουν μεταξύ φυσικών και νομικών προσώπων. Συγκεκριμένα, το υψηλότερο ποσοστό ρυθμισμένων οφειλών φυσικών προσώπων εντοπίζεται μεταξύ 500 και 10.000 ευρώ (17,2%) και αγγίζει το 19,7% για ποσά από 2.000 έως 3.000 ευρώ. Αντίθετα, τα νομικά πρόσωπα ρυθμίζουν σε υψηλότερο ποσοστό (23,4%)

οφειλές που ανήκουν στο εύρος από 10.000 έως 100.000 ευρώ, ενώ το ποσοστό αυτό φτάνει στο 26,8% στην κατηγορία 10.000 με 20.000 ευρώ. Χαμηλά ποσοστά ρύθμισης οφειλών διαπιστώνονται τόσο σε χαμηλά ποσά οφειλής (ιδιαίτερα κάτω των 500 ευρώ), όσο και σε υψηλά ποσά οφειλής (άνω των 20.000 ευρώ για φυσικά πρόσωπα και άνω των 150.000 ευρώ για νομικά πρόσωπα).

Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις ασφαλισμένων

Σύμφωνα με την 4η Τριμηνιαία Έκθεση Προόδου Έτους 2024 του ΚΕΑΟ, το σύνολο των ληξιπρόθεσμων ασφαλιστικών οφειλών στο τέλος του Δεκεμβρίου 2024 διαμορφώθηκε στα 49,3 δισ. ευρώ²⁹, δηλαδή παρουσίασε

²⁹Οι συνολικές οφειλές περιλαμβάνουν τις κύριες οφειλές ύψους 29,6 δισ. ευρώ και τα πρόσθετα τέλη ύψους 19,7 δισ. ευρώ.

αύξηση κατά 1,7 δις. ευρώ σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους. Η μεταβολή αυτή οφείλεται σε αύξηση τόσο των κύριων οφειλών (κατά 174,9 εκατ. ευρώ), όσο και των πρόσθετων τελών (κατά 1,6 δις. ευρώ). Αναλυτικότερα, η αύξηση στις ληξιπρόθεσμες κύριες οφειλές πηγάζει από το εύρος οφειλής άνω των 10.000 ευρώ (κατά 540,7 εκατ. ευρώ συνολικά), ενώ μείωση καταγράφεται στις κύριες ληξιπρόθεσμες οφειλές κάτω των 10.000 ευρώ (κατά 365,8 εκατ. ευρώ).

Πίνακας 4: Κατανομή πλήθους οφειλετών με χρέη προς τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης

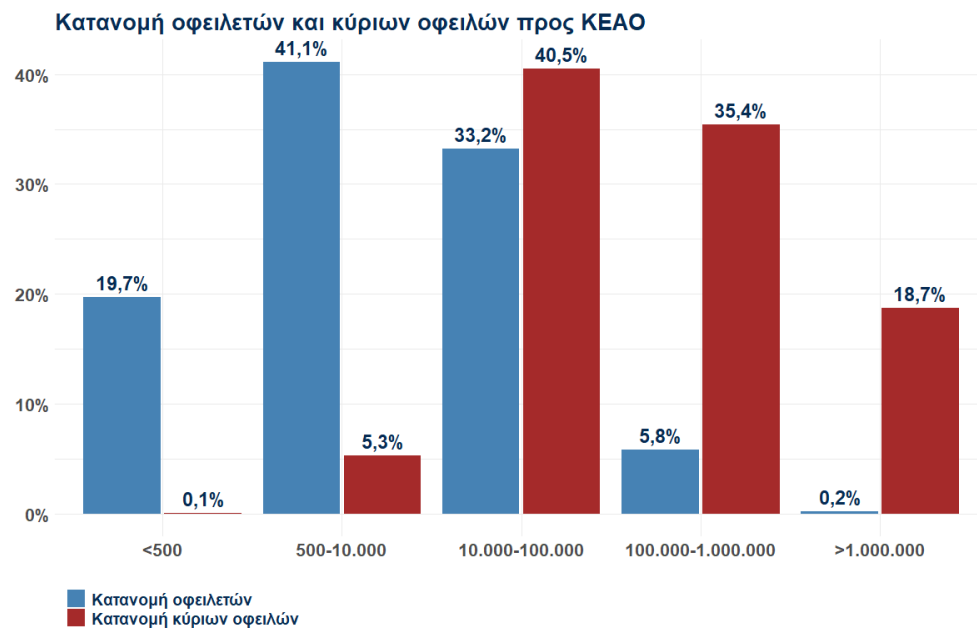
Εύρος οφειλής (ευρώ)	Πλήθος ΑΦΜ	Πλήθος ΑΦΜ	Μεταβολή πλήθους οφειλετών
	οφειλετών κατά την 31/12/2023	οφειλετών κατά την 31/12/2024	
<50	131.322	120.052	-11.270
50-500	202.334	182.973	-19.361
500-10.000	666.163	633.952	-32.211
10.000-100.000	526.107	512.403	-13.704
100.000-1.000.000	82.607	89.094	6.487
>1.000.000	2.728	2.875	147
Σύνολο	1.611.261	1.541.349	-69.912

Πηγή: ΚΕΑΟ

Πίνακας 5: Κατανομή κύριων οφειλών προς τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης, σε εκατ. ευρώ

Εύρος οφειλής (ευρώ)	Ληξιπρόθεσμες οφειλές κατά την 31/12/2023	Ληξιπρόθεσμες οφειλές κατά την 31/12/2024	Μεταβολή ληξιπρόθεσμων οφειλών
<50	2	2	0
50-500	54	46	-7
500-10.000	2.801	2.443	-358
10.000-100.000	13.701	13.800	99
100.000-1.000.000	7.687	7.978	290
>1.000.000	5.208	5.360	152
Σύνολο	29.453	29.628	175

Πηγή: ΚΕΑΟ

Πηγή: ΚΕΑΟ

Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή

Σύμφωνα με στοιχεία του ΚΕΑΟ οι οφειλέτες με ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις σε ασφαλιστικά ταμεία διαμορφώθηκαν στο τέλος του Δεκεμβρίου 2024 στους 1.541.349 (φυσικά και νομικά πρόσωπα), σημειώνοντας

μείωση σε ετήσια βάση κατά 69.912 πρόσωπα. Η μείωση του πλήθους των οφειλετών καταγράφεται σε όλες τις κατηγορίες οφειλής μέχρι 100.000 ευρώ (κατά 76.546 οφειλέτες), ενώ αύξηση παρατηρείται στον αριθμό των οφειλετών με χρέη άνω των 100.000 ευρώ (κατά 6.634 οφειλέτες).

Εξετάζοντας την κατανομή των οφειλετών διαπιστώνεται ότι το 41,1% από αυτούς (ποσοστό που αντιστοιχεί σε 633.952 οφειλέτες) έχουν οφειλές μεταξύ 500 και 10.000 ευρώ. Αντιθέτως, στο συγκεκριμένο εύρος οφειλής συγκεντρώνεται μόλις το 5,3% των κύριων οφειλών. Παράλληλα, το σύνολο σχεδόν των κύριων οφειλών (94,6%) αφορά ποσά άνω των 10.000 ευρώ, ενώ οι μισές περίπου κύριες οφειλές (40,5%) εντοπίζονται στο εύρος οφειλής από 10.000 μέχρι 100.000 ευρώ. Αντιθέτως, το πλήθος των οφειλετών με οφειλές άνω των 10.000 ευρώ αποτελεί το 39,2% του συνόλου.

Κοινωνικός Προϋπολογισμός: ασφαλιστικά ταμεία

Η εκτέλεση του Προϋπολογισμού των ασφαλιστικών ταμείων για το 2024 παρουσιάζει πλεόνασμα 585 εκατ. ευρώ, υψηλότερο κατά 163 εκατ. ευρώ σε σχέση με το 2023. Ειδικότερα, τα έσοδα είναι αυξημένα σε ετήσια βάση κατά 2.308 εκατ. ευρώ και οι δαπάνες είναι αυξημένες κατά 2.145 εκατ. ευρώ.

Πίνακας 6: Εκτέλεση Προϋπολογισμού Κοινωνικής Ασφάλισης, Ιανουάριος-Δεκέμβριος 2024, σε εκατ. ευρώ

	Ιαν.-Δεκ. 2023	Ιαν.-Δεκ. 2024	Διαφορά
Έσοδα	49.604	51.912	2.308
Εισφορές και Ρυθμίσεις οφειλών	18.173	20.211	2.037
Μεταβιβάσεις από κρατικό προϋπολογισμό	15.169	13.947	-1.222
Εισπράξεις υπέρ τρίτων	14.055	15.301	1.246
Άλλα έσοδα	2.207	2.453	246
Δαπάνες	49.182	51.327	2.145
Συντάξεις (κύριες και επικουρικές)	31.778	33.139	1.361
Άλλες παροχές και εφάπαξ	1.736	1.508	-228
Αποδόσεις προς τρίτους	13.996	15.337	1.341
Άλλες δαπάνες	1.671	1.344	-328
Αποτέλεσμα	423	585	163

Σημείωση: Οι μικρές αποκλίσεις στα σύνολα οφείλονται σε στρογγυλοποιήσεις.

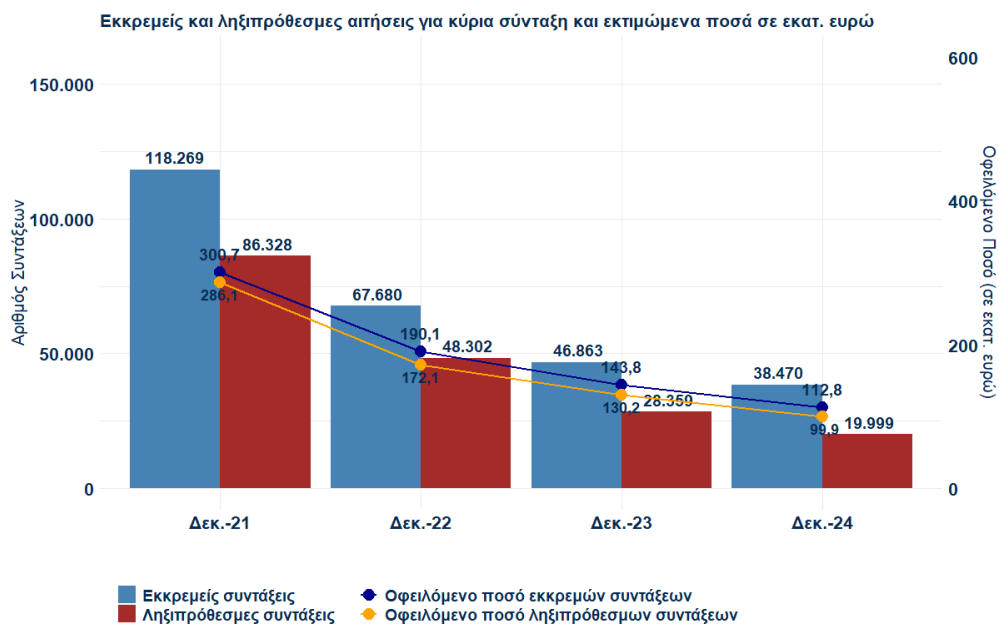
Πηγή: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης

Αναλυτικότερα, η αύξηση των εσόδων προέρχεται κυρίως από τις εισφορές και τις ρυθμίσεις οφειλών, οι

οποίες άγγιζαν τα 20,2 δισ. ευρώ κατά το 2024, έναντι 18,2 δισ. ευρώ το προηγούμενο έτος. Αντίστοιχα, στις δαπάνες η αύξηση προέρχεται τόσο από τις αποδόσεις προς τρίτους (αύξηση κατά 1.341 εκατ. ευρώ), όσο και από την αύξηση της δαπάνης για συντάξεις, η οποία διαμορφώθηκε στα 33,1 δισ. ευρώ κατά το 2024 (έναντι 31,8 δισ. ευρώ το 2023), αντανακλώντας σε μεγάλο βαθμό τη μείωση του αριθμού των εκκρεμών και ληξιπρόθεσμων συντάξεων.

Εξέλιξη των εκκρεμών και των ληξιπρόθεσμων αιτήσεων συνταξιοδότησης

Σύμφωνα με στοιχεία του e-ΕΦΚΑ ο συνολικός αριθμός εκκρεμών αιτήσεων για κύρια σύνταξη³⁰ άγγιξε τον Δεκέμβριο του 2024 τις 38.470, παρουσιάζοντας μείωση σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο κατά 5.404 αιτήσεις. Παράλληλα, το πλήθος των αιτήσεων κύριας συνταξιοδότησης συνεχίζει την πτωτική του πορεία σε ετήσια βάση, καθώς κατέγραψε μείωση κατά 8.393 αιτήσεις σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους.

Πηγή: e-ΕΦΚΑ

Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή

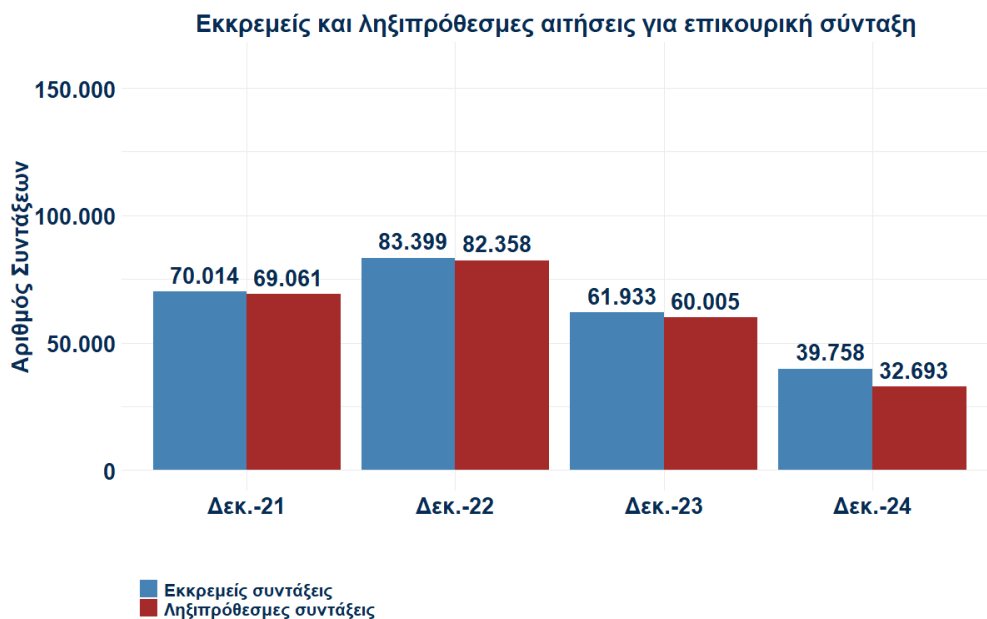
³⁰ Δεν περιλαμβάνονται εκείνες που αφορούν συνταξιοδότηση με διεθνείς κανόνες.

Παρόμοια είναι και η εξέλιξη του πλήθους των ληξιπρόθεσμων αιτήσεων συνταξιοδότησης (εκκρεμείς πάνω από 90 ημέρες), το οποίο άγγιξε στο τέλος του 2024 τις 19.999 αιτήσεις, καταγράφοντας μείωση τόσο σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο (κατά 5.605 αιτήσεις), όσο και σε σχέση με τον Δεκέμβριο του 2023 (κατά 8.360 αιτήσεις).

Αναφορικά με την εκτιμώμενη δαπάνη για τις εκκρεμείς και ληξιπρόθεσμες κύριες συντάξεις ο e-ΕΦΚΑ προχώρησε σε αλλαγή του τρόπου υπολογισμού της, συνυπολογίζοντας εκτός από τις οφειλές των ασφαλισμένων και τις κρατήσεις στις συντάξεις τους. Για λόγους συγκρισιμότητας σε βάθος χρόνου, στο σχετικό διάγραμμα καταγράφεται η συνολική εκτιμώμενη δαπάνη (η οποία περιλαμβάνει τις οφειλές και τις κρατήσεις).

Αναλυτικότερα, η εν λόγω εκτιμώμενη δαπάνη για τον Δεκέμβριο του 2024 (χωρίς να υπολογίζεται η συνταξιοδότηση με διεθνείς κανόνες) διαμορφώθηκε στα 112,8 εκατ. ευρώ, μειωμένη σε ετήσια βάση κατά 31 εκατ. ευρώ. Αντίστοιχα, η εκτιμώμενη δαπάνη για τις ληξιπρόθεσμες κύριες συντάξεις μειώθηκε κατά 30,3 εκατ. ευρώ, καθώς άγγιξε τον Δεκέμβριο του 2024 τα 99,9 εκατ. ευρώ.

Αν από την ανωτέρω εκτιμώμενη δαπάνη για τις εκκρεμείς κύριες συντάξεις αφαιρέσουμε τις οφειλές των ασφαλισμένων, η εκτίμηση της δαπάνης διαμορφώνεται στα -3,7 εκατ. ευρώ³¹.

Πηγή: e-ΕΦΚΑ

Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή

³¹ Από τον 6/2022 λήφθηκαν υπόψη οι οφειλές των ασφαλισμένων στην εκτίμηση της δαπάνης. Στις περιπτώσεις που η οφειλή είναι μεγαλύτερη από την αρχική εκτιμώμενη δαπάνη, προκύπτει αρνητική τελική εκτιμώμενη δαπάνη.

Ειδικά για τις ληξιπρόθεσμες κύριες συντάξεις (περιλαμβάνοντας και αυτές που εκδίδονται με διεθνείς κανόνες) η συνολική εκτίμηση της δαπάνης είναι 238,5 εκατ. ευρώ. Αν ωστόσο αφαιρεθούν οι οφειλές των ασφαλισμένων το ποσό της δαπάνης διαμορφώνεται στα 126,2 εκατ. ευρώ, ενώ μετά την αφαίρεση και των κρατήσεων (υπέρ ΕΟΠΥΥ, ΑΚΑΓΕ και φόρου) το ποσό που εκτιμάται ότι θα αποδοθεί στους συνταξιούχους αγγίζει τα 68,8 εκατ. ευρώ.

Στον κλάδο επικουρικής σύνταξης, ο e-ΕΦΚΑ πραγματοποίησε αλλαγή του τρόπου παρακολούθησης του πλήθους των αιτήσεων συνταξιοδότησης. Ειδικότερα, στις εκκρεμείς αιτήσεις περιλαμβάνονται αυτές για τις οποίες έχει προηγηθεί έκδοση πράξης Κύριου Φορέα. Το πλήθος των συγκεκριμένων αιτήσεων άγγιξε τον Δεκέμβριο του 2024 τις 39.758, μειωμένο σε ετήσια βάση κατά 22.175 αιτήσεις. Αντίστοιχα, στις ληξιπρόθεσμες περιλαμβάνονται αυτές με δυνατότητα έκδοσης, δηλαδή αυτές για τις οποίες έχει παρέλθει διάστημα 90 ημερών μετά την έκδοση της απόφασης του Κύριου Φορέα. Οι εν λόγω αιτήσεις άγγιξαν τον Δεκέμβριο του 2024 τις 32.693, καταγράφοντας μείωση κατά 27.312 αιτήσεις. Τέλος, στοιχεία αναφορικά με την εκτιμώμενη δαπάνη των αιτήσεων για επικουρική σύνταξη δεν είναι διαθέσιμα.

Κοινωνική πρόνοια

Κατά το 2024 ο ΟΠΕΚΑ κατέβαλε 3,1 δισ. ευρώ, αυξάνοντας τη δαπάνη για επιδόματα κατά 107 εκατ. ευρώ σε ετήσια βάση. Η μεγαλύτερη αύξηση στη δαπάνη παρατηρείται στα αναπηρικά επιδόματα (κατά 124 εκατ. ευρώ), η οποία συνοδεύεται από αύξηση του αριθμού των δικαιούχων κατά 9.066, συγκρίνοντας τον μέσο όρο των δικαιούχων του 2024 με την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους. Αύξηση σημειώθηκε επίσης στο επίδομα γέννησης (κατά 59 εκατ. ευρώ) με τους δικαιούχους του εν λόγω επιδόματος να αυξάνονται κατά 5.638 σε ετήσια βάση, αγγίζοντας τους 16.551 κατά μέσο όρο το 2024.

Αντιθέτως, η μεγαλύτερη μείωση σε όρους δαπάνης καταγράφεται στο επίδομα παιδιού καθώς ο ΟΠΕΚΑ κατέβαλε 743 εκατ. ευρώ κατά το 2024, δηλαδή ποσό μειωμένο κατά 92 εκατ. ευρώ σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους. Παράλληλα, ο αριθμός των δικαιούχων του συγκεκριμένου επιδόματος άγγιξε το 2024 τους 486.552 (μέσο πλήθος έτους), σημειώνοντας μείωση κατά 72.411 άτομα σε ετήσια βάση. Χαμηλότερο κατά 48 εκατ. ευρώ είναι επίσης το ύψος της δαπάνης για το επίδομα στέγασης, ενώ το μέσο πλήθος των δικαιούχων του εν λόγω επιδόματος είναι μικρότερο κατά 34.918 σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι εκτός των ανωτέρω δαπανών ο ΟΠΕΚΑ διέθεσε το 2024 75 εκατ. ευρώ για την παροχή σχολικών γευμάτων.

Πίνακας 7: Δαπάνη καταβολής επιδομάτων ΟΠΕΚΑ ανά επίδομα σε εκατ. ευρώ

Επίδομα	Δαπάνη κατά το 2023	Δαπάνη κατά το 2024	Μεταβολή δαπάνης
Στέγασης	383	335	-48
Ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα	520	526	6
Αναπηρικά	957	1.081	124
Ανασφάλιστοι υπερήλικες	152	175	24
Γέννησης	132	191	59
Επίδομα παιδιού	835	743	-92
Άλλα επιδόματα*	30	64	34
Σύνολο	3.008	3.115	107

Πηγή: ΟΠΕΚΑ

* Περιλαμβάνονται τα επιδόματα στεγαστικής συνδρομής, ομογενών, ορεινών και μειονεκτικών περιοχών, τα έξοδα κηδείας ανασφάλιστων υπερήλικων, η επιδότηση δανείων, το επίδομα στα προστατευόμενα τέκνα θανόντων σε φυσικές καταστροφές, το Πρόγραμμα «ΓΕΦΥΡΑ», οι καταβολές του Προγράμματος Συνεισφοράς του Δημοσίου σε Ευάλωτους Οφειλέτες, το επίδομα Προσωπικού Βοηθού, το επίδομα Αναδοχής και το επίδομα Ανασφάλιστων Υπερήλικων Ομογενών.

Πίνακας 8: Αριθμός δικαιούχων επιδομάτων ΟΠΕΚΑ ανά επίδομα (μέσο πλήθος έτους)

Επίδομα	Αριθμός δικαιούχων κατά 2023	Αριθμός δικαιούχων κατά το 2024	Μεταβολή δικαιούχων
Στέγασης	264.531	229.613	-34.918
Ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα	205.157	187.847	-19.310
Αναπηρικά	179.276	188.341	9.066
Ανασφάλιστοι υπερήλικες	34.524	33.464	-1.060
Γέννησης	10.912	16.551	5.638
Επίδομα παιδιού	558.963	486.552	-72.411
Άλλα επιδόματα*	18.903	23.691	4.787
Σύνολο	1.272.266	1.164.058	-108.208

Πηγή: ΟΠΕΚΑ

* Περιλαμβάνονται τα επιδόματα στεγαστικής συνδρομής, ομογενών, ορεινών και μειονεκτικών περιοχών, τα έξοδα κηδείας ανασφάλιστων υπερήλικων, η επιδότηση δανείων, το επίδομα στα προστατευόμενα τέκνα θανόντων σε φυσικές καταστροφές, το Πρόγραμμα «ΓΕΦΥΡΑ», οι καταβολές του Προγράμματος Συνεισφοράς του Δημοσίου σε Ευάλωτους Οφειλέτες, το επίδομα Προσωπικού Βοηθού, το επίδομα Αναδοχής και το επίδομα Ανασφάλιστων Υπερήλικων Ομογενών.